январиин 31.

…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Үдын горкомой орган.

(7886) | 1956 оной февралиин 1, среда | Сэн 20 мүнгэн

Европодо ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлгын аша туһада

…дэлхэй дээрэ бата бэхи эб най…ай түлөө тэмсэгшэ хүсэнүүдэй …хадаа уласхоорондын мүнөөнэй …ай онсо шэнжэнь мүн. Советскэ Хитадай Арадай Республика, ара…мократиин оронууд хүгжэн бэхи… байна.

…листическэ лагериин гүрэнүүд …гөө олониитын байгуулалтын, …нарһаа үндэһэлэн, эб найрам…гаалан бэхижүүлхые шухалаша…рэнэ. Эдэ оронуудай арадууд …байгуулхы агууехэ ажал эрхил…номическа ба культурна байгуу… түсэбүүдые бодотоор бэелүүлнэ. …иализмын дарлалтаһаа сүлөөр…иин ба Африкын гүрэнүүд, илан…атска түбиин агууехэ гүрэн — …найрамдалай, прогрессэй хэрэг…ла туһа нэмэри хэнэ. Баруун оро… хүн зоной дунда эб найрамдал …эрмэлзэлгэ мүн тэрэшэлэн бэхи…

…тскэ Союз, арадай демократиин …эб найрамдал бэхижүүлгын …хэрэгые эсэшэгүй хамгаална. …листическэ оронуудай бүхы поли…энние гэршэлнэ. Варшавска до…хабаадагша гүрэнүүдэй январиин …рагада баталһан Декларации энээн …хэлэжэ үгэнэ. Эб найрамдал хү…дэг арадуудай гүн ехэ эрмэлзэл…тэ уласхоорондын оршон байдал…он хубилалтанууд болоһон, гүрэ… хоорондын харилсаандахи түг…нилээд һуларһан байна.

…авска Договорто хабаадагша оро…йтралитет баримталха политика… хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй улам …сэжэ байһание һайшаана. Тэдэ… национальна бэеэ даанхай бай…ита эрхээ хамгаалжа байһан …ба Африкын оронуудай арадуу…жэжэ байһанаа мэдүүлнэ. Тэдэ… али алинайнгаа ашагые харал…эһэ һуури дээрэ, ямар нэгэн по…э, сэрэгэй гү, али ондоо усло… баадхалгагүйгөөр эдэ оронууд…номическа ба культурна харил…лгые хүгжөөлгэдэ туһалхаар …һанаа мэдүүлнэ.

…эй Верховно Соведэй һаяхан …сесси дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо …Хрущевой зааһанай ёһоор, евро…юулгүй байдалые хангаха тухай …хадаа мүнөөдэрэй эгээ шухала …болонхой. Советскэ Союз болон …рамдалда дуратай европейскэ …ад гүрэнүүд энэ асуудал шиид…вропейскэ түби дээрэ эб найрам…жүүлхые эсэшэгүй оролдоно.

…э баруун гүрэнүүдэй Европодо …мдал хамгаалха талаар мүн лэ …элтэй байжа, энэ хүсэлөө бодото …бэелүүлхые оролдоо һаань, евро…түбидэ эб найрамдал бэхижүүлэг…гаа. Советскэ Союз болон Евро…найрамдалда дуратай бусад гү…ушаа хэлэхэ болоо һаа тэдэнэр …ехэ, арюун зорилгые бэелүүлхын …эсэшэгүй оролдоно.

…гүй байдал хамтаараа хамгаалха …вропейскэ системые байгуулжа, …о бии байгаа сэрэгэй бүлэглэл… тэрээгээр һэлгэхэ гээшэ тон шу…рилго зандаа байна. Варшавска …о хабаадагша оронууд Европей…лгүй байдалай бодото һайн систе…уулха арга боломжые хүнгэдхэхэ …гөөр, энэ зорилгодо зохилдохо …лнуудые хамаата бусад гүрэ… хамта хаража үзэхөөр бэлэн … мэдүүлээ.

…Р, Великобритани, Франци ба …оролсуулан, европейскэ зарим …дэй хоорондо зохихо хэлсээ нэн …баталха тухай дурадхалтайгаар …ескэ Консультативна Комитет …ска Договорто хабаадагша гүрэ… Декларации дотор хандаһан бай…роподо зононуудые байгуулжа, …ралуулагдаха зэбсэгтэ хүсэнүү… хамаата гүрэнүүдэй хоорондо …даһан тусхай хэлсээгээр тодор… тухай дурадхал мүн тэрэшэлэн … удхашанартай.

…эгтэ хүсэнүүдэй хэм хэмжээе хи…ха ба хинаха зононуудые Герма…хоёр хубиие оролсуулан бай… тушаа хэлсээн дотор Германиин …убидахи гадаадын сэрэгүүдые гар…, али тооень хизаарлаха, мүн зо…лсээнэй бэелэлгые хиналгатай…ерманска Демократическа Респуб…ба Германска Федеральна Респуб… зэбсэгтэ хүсэнүүдые хизаарлаха …раалжа болохо байгаа. Тиимэ… хадаа европейскэ түбидэхи түг…ые саашадань һуларуулха хэрэг…ла алхам боложо үгэхэ һэн. Тэрэ …ерманска асуудалые европейскэ … байдал хангаха эрилтэтэй ба …арадай национальна интересүүд…лдуулан шиидхэхэ хэрэгтэ таа…д эрхэ нүхэсэл байгуулжа үгэхэ …

…авска Договорто хабаадагша гү… доро дурсагдаһан дурадхалай …ань Европодохи түгшүүрилые …ь һуларуулха хэрэгтэ мүн лэ …эри боложо үгэхэ байгаа: Гер… территори дээрэ байрлаһан зэб…үсэнүүд, тэрэ тоодо ГДР-эй ба … зэбсэгтэ хүсэнүүд атомна зэбсэг … тухай хэлсээнэй хамаата гүрэ… хоорондо түйлагдатар атомна …р зэбсэглэгдэхэгүй гэжэ үгэеэ …охо.

…э үедэ сэрэгэй ямар нэгэн бүлэг…дтэ хабаатай байгаашье һаань, за…онуудай хоорондо һайн харилсаа …гада, тэдээнэй хоорондохи арсал…асуудалнуудые шиидхэлгэдэ зорюулагдаһан, Варшавска Договорто хабаадагша гүрэнүүдэй үүсхэлые бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай хүнүүд һайшаана. Арсалдаата асуудалнуудые имагта эбэй ёһоор шиидхэхэ уялга абажа, бэе бэедээ добтололсохогүй тухай договорнуудые тус тус оронуудай хоорондо баталаа һаань эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн туһа нэмэри болохо байгаа. Тусхайлбал, Советскэ Союз, Турци, Болгари, Греци, Албани, Итали, Чехословаки ба Германска Федеральна Республикын хоорондоо һайн хүршэнэрэй харилсаа байгуулаа һаань, ехэ удхашанартай байха һэн.

Советскэ Союз ба Америкын Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаан тухай асуудал уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һуларуулхада онсо удхашанартай. Советско-американска харилсаае һайжаруулга хадаа уласхоорондын бүхы оршон байдалые һайжаруулха хэрэгтэ ехэ туһа-нэмэри болохо һэн. Иимэ һанал бодол үсэгэлдэр толилогдоһон, США-гэй Президент Дуайт Д. Эйзенхауэрта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээһэн Хандалга бэшэг дотор эли тодоор харуулагданхай. Гадаадаһаа абтаһан, мүнөөдэр толилогдожо байгаа мэдээсэлнүүд хадаа Советскэ Союзай эб найрамдалай шэнэ үүсхэлые эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд ехээр һайшаана гэжэ гэршэлнэ.

Национальна интересүүдээ хүндэлэлсэдэг, эб найрамдал бэхижүүлхые үнэхөөрөө хүсэдэг байгаа һаа, социальна элдэб системэтэй гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэжэ, амгалан ёһоор харилсан ажаллажа шадаха байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй. «Хүйтэн дайнай» тала баригшадай юушье хэлэжэ байгаа һаань, хоёр системын эбтэйгээр ажабайха, амгалан ёһоор мүрысэхэ хараа бодолые буруутуулха гэжэ баруун оронуудай зарим политическэ ажал-ябуулагшадай хэдышье оролдоо һаань, энэ хараа бодол бодотоор бэелүүлэгдэнэ, уласхоорондын түгшүүрил һуларуулхые, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхые оролдожо байһан бүхы хүнүүд тэрээниие һайшаан дэмжэнэ.

«Хүсэ баримталалгын» политикын урагшагүйгөө нэгэнтэбэшэ харуулаашье һаань, тэрэ политикаһаа арсахаяа дурагүйтэдэг уласхоорондын зарим ээрхэг шунахай этэгээдүүд 1955 онһоо захалһан, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада һаад хэхые, байгуулһан хархис блогуудаа эдэбхижүүлхые, шэнэ гүрэнүүдые хабаадуулан тэдэ блогуудаа үргэдхэхые, яаралтайгаар зэбсэгжэлгые бүри ехээр түргэдхэхые, арадуудай хоорондоо харилсалгада һаад хэхые, тэдээнэй эбыень таһалхые, дурагүйтэл сүүлхые дахин дахин һэдэжэ байһыень обёоронгүй орхижо болохогүй. Тиимэһээ эб найрамдалай хэрэгэй амжалтын хэды ехэ байбашье һаань, шэнэ дайнай аюул үгы болоо гэжэ тооложо болохогүй. Мүнөөнэй эрхэ байдалые харахада, эб найрамдалай эбдэгдэжэ, тэрээнһээ уламжалха хойшолонгуудай тохёолдохо боломжо уласхоорондын түгшүүрил дотор бии байна.

Сэрэгэй хархис бүлэглэлнүүдэй ба германска милитаризмые һэргээлгын аюул тохёолдуулжа болохо байһан туладань Варшавска Договорто хабаадагша гүрэнүүд уласхоорондын эб найрамдалые, аюулгүй байдалые дэмжэхэ зорилгоор, Варшавска Договортой холбоотой ба энэ договорые баталһан гүрэнүүдэй өөһэдыгөө хамгаалха шадалые дээшэлүүлхэ талаар хүсэ оролдолгоёо нэгэдүүлгэдэ зорюулагдаһан хамтын хэмжээ-ябуулганууд тухай асуудал хаража үзэһэн байна.

Политическэ Консультативна Комитет зэбсэгтэ хүсэнүүдэй нэгэдэмэл командовани тухай дүрим, мүн Германска Демократическа Республикын национальна арадай армиин байгуулагдаһанай һүүлээр тэрээнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ оруулха тухай Германска Демократическа Республикын дурадхалые баталан абаһан байна.

Варшавска Договорто хабаадагша гүрэнүүд өөһэдынгөө гражданинуудай амгалан ажалые, өөһэдынгөө арадуудай амгаланаар хүгжэн мандаха эрхэ нүхэсэл хангахын тулада өөһэдынгөө аюулгүй байдал тухай зохихо анхарал оролдолго саашадаашье гаргаха байна. Энэ зорилгые түйлаха арга нүхэсэл болоһон Варшавска Договорой удхашанар улам дээшэлнэ.

Гэхэтэй хамта, эб найрамдалда дуратай бүхы гүрэнүүд хадаа бүхы арадуудай гол шухала интересүүдтэ харюусадаг, дэлхэйн бүмбэрсэгэй хүн зоной тон олонхидонь дэмжэгдэдэг, эб найрамдалай политикые саашадань ябуулхаар эрид шиидэнги байна. Прагада болоһон Политическэ Консультативна Комитедэй хүдэлмэридэ хабаадахынь тулада түлөөлэгшөө эльгээһэн Хитадай Арадай Республикын правительство ба арад Варшавска Договорто хабаадагша гүрэнүүдэй Декларациие гүйсэд дэмжэнэ. Эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд энэ Декларациие тон ехэ баяртайгаар угтаа.

Коммунистическэ партиие, Советскэ Правительствые тойрон нягтаар жагсаһан манай ороной арадууд Европодо ба бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлые эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудтай хамта саашадаашье эсэшэ сусашагүй үргэлжэлүүлхэ байна.

(«Правдын» январиин 30-най түрүү бэшэг).

Хани барисаан, харилсан ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй ДЕКЛАРАЦИ

1955 оной майн 14-нэй Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй—Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай, Польско Арадай Республикын, Чехословацка Республикын, Германска Демократическа Республикын, Венгерскэ Арадай Республикын, Румынска Арадай Республикын, Болгариин Арадай Республикын, Албаниин Арадай Республикын түлөөлэгшэд Варшавска Договорой ёһоор байгуулагдаһан Политическэ Консультативна Комитедэй заседанида Прагада суглараад, уласхоорондын байдалай ба Европодохи аюулгүй байдалай асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсээ. Тэрэнэй эсэстэ уласхоорондын байдалые бүхыдэнь, тэрэшэлэн Европодо тохёолдоһон байдалые сэгнэхэдээ хүсэд нэгэн һаналтай байһанаа тэдэнэр элишэлэн мэдүүлээ. Уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һуларуулхын, уласхоорондын шиидхэгдээгүй асуудалнуудые гуримшуулхын тулада, эб найрамдалые ба Европодохи аюулгүй байдалые бэхижүүлхын тулада ямар хэмжээнүүдые абаха шухала байһан тухай тэдэнэр мүн лэ нэгэн һаналтай байба.

Эб найрамдалые арадуудай гүнзэгы ехээр хүсэн эрмэлзэлгэ уласхоорондын оршон байдалые горьтойгоор хубилгаа, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай түгшүүрилые нилээд һуларуулаа. Гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа һайжаруулха, мүн гүрэнүүдэй ниитын байгуулалтануудай ондо ондоо байһанда хамаархангүйгөөр уласхоорондын харилсан ажаллалга бэхижүүлхэ талаар үшөө хэрэглэгдээгүй байһан шэнэ арга боломжонууд элирүүлэгдээ. Хүсэ хэрэглэхэ гү, али хүсөөрөө заналта хэхэ ябадалые бэшэ, харин алишье талынгаа аша туһые харан хэлсээнүүдые хэжэ, гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаа буляалдаануудые шиидхэхэ арга методэй зүб байһаниинь элирээ. Тиимэһээ гүрэнүүдэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай һүүлэй үедэ хэһэн уулзалганууд, илангаяа дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые Толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөн уласхоорондын бүхы оршон байдалые һайжаруулгада, шэнэ дайнай аюулые бага болголгодо ехэ һайн удхашанартай байгаа.

Гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанай һүүлшын жэлнүүдэй хүгжэлтэ юу харуулнаб гэхэдэ, эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн Хойто-атлантическа бүлэглэл, Багдадска бүлэглэл, Зүүн-Урдахи Азидахи сэрэгэй бүлэглэл (СЕАТО) гэхэ зэргын сэрэгэй ээрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдые байгуулха политика гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаануудые гуримшуулгада туһалхагүйһөө гадна, тад һөөргэ эдэ арсалдаануудые шангадхана, оронуудай хоорондохи харилсаануудые бүри ехээр хурсадуулна. Үзэгдөөгүй ехэ яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ, илангаяа хүн зониие олоор хюдаха зэбсэгүүдые—атомна, водородно, реактивна болон бусад зэбсэгүүдые ехээр түхеэрэлгэ иимэ политикын үрэ дүн мүн болоно. Энэ политикаһаа уламжалан гүрэнүүдэй угаа ехэ ба улам ургажа байһан материальна ресурснууд водородно ба атомна зэбсэг, ракетнэ техникэ, самолёдууд, далайн-сэрэгэй суднанууд, танкнууд, артиллери болон бусад зэбсэгүүдые бүтээлгэдэ гаргашалагдана. Хүн түрэлтэндэ тоолошогүй ехэ хохидол ба ядарал ушаруулха байһан шэнэ дайнай аюулые эдэ бүгэдэ заатагүй ехэ болгохо байна.

Тиихэтэй хамта газаа тээһээ худал хуурмагаар хэгдэһэн баалалтаар сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ олон гүрэнүүд татан оруулагдаһан байна. Эдэ бүлэглэлнүүдтэ хабаадалгань тэдэнэй национальна бэеэ даанхай байдалда сэхэ аюул тохёолдуулна, боложо магад тулалдаануудта бусадай аша туһын түлөө тэдэнэй татагдан орохо аюул тохёолдуулна. Хатуу шанга тэмсэл хэжэ колониальна дарлалтые үгы хээд, бэеэ даанхайгаар хүгжэхэ арга боломжотой болоһон тэдэ арадуудые дахяад колониальна дарлалтада оруулха аюул тохёолдуулна.

Ээрхэг түримхэй сэрэгэй бүлэглэлнүүдые байгуулха ба яаралтайгаар зэбсэгжэлгые шангадхаха политикые бүри олон гүрэнүүдэй буруушаадаг боложо байһан ябалал тушаан болоһон ушар бэшэ юм. Эб найрамдалай түлөө, мүн бэе бэеынгээ территориальна бүрин бүтэн байлгые ба суверенитедые хүндэлэлсэхэ, бэе бэедээ добтололсохогүй, гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, тэгшэ эрхэтэй байхаар ба бэе бэедээ ашатай туһатайгаар, амгалан ёһоор харилсан ажаллаха ябадалда үндэһэлэн уласхоорондын харилсан ажаллалга эмхидхэхын түлөө тэмсэлдэ гүрэнүүдэй хамтаараа оролдолго гаргаха эрмэлзэлгэ улам ехээр мэдэрэгдэдэг боложо байна. Сэрэгэй ээрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсахагүй гэһэн политикые, нейтралитедэй политикые ябуулхые хэдэн олон оронуудай эрмэлзэлгэ энэ зорилгодо мүн лэ тааралдана.

Иимэ эрмэлзэлгэнүүдые дэмжэлгэ эб найрамдалай хүсэнүүдые бэхижүүлхэ ба дайнай хүсэнүүдые һуларуулха гэжэ этигэдэг байһан дээрэһээ Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүд эдэ эрмэлзэлгэнүүдые һайшаана.

Национальна бэеэ даанхай байдалтайгаар хүгжэхэ хуулита эрхээ хамгаалжа байһан Азиин ба Африкын оронуудай арадуудта талархажа байһанаа тэдэнэр элишэлэн мэдүүлнэ.

Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүд хадаа Азиин ба Африкын оронуудай Бандунгска конференциин шиидхэбэринүүдые хүсэдөөр дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлнэ. Энэ конференцидэ хабаадагшад эб найрамдалай ба дэбжэлтын хэрэгые хамгаалхаар хүсэд шиидэнги байһанаа харуулһан, колониальна системые буруушааһан байна. Агууехэ хитад арадай илалтаар ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хүсэн түгэлдэр түшэг тулгууринуудай нэгэн бологшо Хитадай Арадай Республикын байгуулагдаһан ябадалаар тус системэдэ шэнэ шанга сохилто хэгдэһэн байна. Тиихэдэ, энэ конференци үнгэргэлгэдэ Инди, Индонези, Бирма, Египет ба бусад оронуудай элитэ ехэ үүргэ дүүргэһые договорто хабаадагшад тэмдэглэһэн байгаа. Бандунгска конференциин шиидхэбэринүүдые, тэрэ тоодо ямаршье политическэ, сэрэгэй гү, али бусад условинуудые баадхангүйгөөр алишье таладаа туһатай байхаар экономическа ба культурна харилсан ажаллалга эмхидхэхэ талаар шиидхэбэринүүдыень бэелүүлгэдэ туһалхаар бэлэн байһанаа тэдэнэр мэдүүлнэ.

Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүд хадаа Европодохи байдалда, мүн европейскэ аюулгүй байдалые хангахын тулада шухала болохо тэдэ хэмжээнүүдтэ тусгаар удха шанар олгоно. Бэе бэедээ зүрюу сэрэгэй бүлэглэлнүүд боложо Европын хубааралд, мүн Хойто-Атлантическа бүлэглэлдэ хабаададаг гүрэнүүдэй тон ехээр яаралтайгаар зэбсэгжэжэ, тус бүлэглэлдэ хабаадуулагдаһан Баруун Германиин дахяад эдэбхитэйгээр зэбсэглэгдэжэ байһан оршон байдалда европейскэ арадууд хадаа Европодохи эб найрамдалай хуби заяанай түлөө һанаагаа зобохонь ойлгосотой байна. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые—армиие, авиациие, атомна болон водородно зэбсэгүүдэй запасые нэмээжэ байһан ябадалай тон ехэ аюултай байһыень тэдэнэр мэдэрнэ. Иимэ байдал Европодо үргэлжэлөөһаа яаралтайгаар зэбсэгжэлгэһээ уламжалан гарадаг аад, арадуудай хүзүүн дээрэ тохогдодог сэрэгэй гаргашанууд бүри ехэ болохо гэжэ Европын арадууд һайнаар мэдэнэ.

Уласхоорондын харилсан ажаллалга бэелүүлхые, шиидхэгдээгүй асуудалнуудые амгалан ёһоной аргаар гуримшуулхые, Европодохи ба бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалые болон аюулгүй байдалые хангахые хүсэдэг тиимэ хүсэнүүдые һаяхан парламентда һунгалтын болоходо французска арад дэмжээ. Сэрэгэй ээрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдые байгуулха ба яаралтайгаар зэбсэгжэхэ политикаһаа уламжалан гараха аюулые тэдэнэр мэдэрдэг байһан дээрэһээл иимэ дэмжэлтэ хэһэн байна.

Европейскэ аюулгүй байдалые бэхижүүлгэдэ ба Европодо шэнэ дайнай аюулые зайсуулгада шэглүүлэгдэһэн хэмжээнүүдые абаха талаар бусад бүхы гүрэнүүдтэй харилсан ажаллахаар бэлэн байһанаа Советскэ Союз, Польша, Чехословаки, Германска Демократическа Республика, Венгри, Румыни, Болгари ба Албани мэдүүлнэ. Эб найрамдалай, мүн ехэнүүд ба баганууд бүхы гүрэнүүдэй хоорондо бүхы талын амгалан ёһоной харилсан ажаллалга эмхидхэхэ политика саашадаа ябуулхаар тэдэнэр хүсэд шиидэнги байна. Тэдэнэй энэ эрмэлзэлгэнь юундэ үндэһэлнэб гэхэдэ, шэнэ дайнай арадуудта хэмжээлэшэгүй ехэ хохидол ушаруулха, хамагай түрүүндэ байлдаанай поли болгогдожо магад, тиимэ гүрэнүүдэй территоринууд дээрэ үзэгдөөгүй ехэ һандарал тохёолдуулжа болохо байһые тэдэнэр гүнзэгыгөөр мэдэрнэ. Энэ эрмэлзэлгэнь тус оронуудай дотоодын хүгжэлтын ба бодото байдалай эрилтэнүүд дээрэһээ гарана. Гэбэл, эдэ гүрэнүүдэй арадууд экономическа ба культурна хүгжэлтын, хүнүүдэй ажана байдал һайжаруулгын, наукын болон техникын шэнэ шэнэ түйлалтануудые хүн түрэлтэнэй аша туһада зорюулжа шадахаар экономико болон культурые бүхы талаарнь хүгжөөлгын агууехэ түсэбүүдые бэелүүлжэ байдаг юм.

Европодохи аюулгүй байдалые бэхижүүлхые эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй иимээр эрмэлзэн хүсэжэ байхадань баруун оронуудай зарим хүнүүд уласхоорондын түгшүүрил һуларуулхаһаа ба гүрэнүүдэй хоорондо харилсан ажаллалга үргэдхэхэһөө айдаг байна. Тэдэнэр хадаа дайн сэрэг галзуугаар номнолгые дэмжэхые, «хүйтэн дай» үргэлжэлүүлхые тон ехээр эрмэлзэнэ. Тиихэдээ, имагтал иимэ зам Европодо өөһэдэймнай байгуулһан сэрэгэй бүлэглэлнүүдые таран унаха ябадалһаа абархаһаа гадна, мүн Европоһоо ондоо тээшье яаралтайгаар зэбсэгжэлгые үргэлжэлүүлжэ капиталистическэ монополинуудай үнгэрмэ ехээр абадаг ашаг олзые саашадань нэмээжэ шадаха гэжэ тэдэнэр тоолодог байна.

Тиихэтэй хамта өөһэдынгөө үргэнөөр соносхогдодог сэрэгэйнгээ программануудаар ба эдэ гүрэнүүдэй ээрхэг түримхэй этэгээдүүдэй хорото муухай мэдүүлгэнүүдээр эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдые айлгаад, сэрэгэйнгээ гаргашануудые тон ехэ болгожо, амгалан ёһоной ажахын ба культурна байгуулалтаяа удааруулхыень тэдэниие баадхаха гэжэ оролдодог байна. Тэдэнэр эб найрамдалай хүсэнүүдэй бэхижэхэһээ айдаг, эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй арадуудай ажана байдалай һайжаралгаһаа айдаг юм.

Эдэ бүгэдые ямар баримтанууд гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, баруун гүрэнүүд хадаа ниитэ европейскэ аюулгүй байдал тухай хэлсээнүүдые түйлаха замда хододоол һаад ушаруулдаг, буу зэбсэг хорооха ба атомна зэбсэг хорихо асуудалнуудые шиидхэлгэһээ, яаралтайгаар зэбсэгжэлгые болюулхаһаа арсадаг байна.

Социализм байгуулалгада түйлаһан агууехэ илалтануудаараа зоригжоһон манай оронуудай арадууд айха һүрдэхэгүй, мүн мэхэлүүлхэгүй байна. Бүхы арадуудай эб найрамдалые хэлбэришэгүйгээр хүсэн эрмэлзэлгэдэ, өөһэдынгөө нэгэдэмэл улам ургажа байһан хүсэ шадалда түшэглэн договорто хабаадагша гүрэнүүд эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ эдэбхитэйгээр туһалха, амгалан ёһоной зохёон байгуулхы политикаяа саашадань үргэлжэлүүлхэ.

Европодо бии байһан сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй орондо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха системэ байгуулбал европейскэ арадуудай амгаланаар хүгжэхэ эрхэ байдалые гэһэн лэ һайнаар хангажа шадаха байна бшуу. Европейскэ аюулгүй байдалай үрэ ехэтэй системэ байгуулха арга боломжо хүнгэдхэхые эрмэлзэн Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүд тус зорилгодо тааралдан зохилдохоор дурадхалнуудые бусад хамаатай гүрэнүүдтэй хамтадаа хаража үзэхөөр бэлэн байһан тухайгаа мүн лэ мэдүүлнэ.

СССР-ые, Великобританиие, Францие, США-е оруулалсан европейскэ зарим гүрэнүүдэй хоорондо түрүүшээр зохихо хэлсээ баталалта, тэрэшэлэн хамаатай гүрэнүүдэй хоорондо баталагдаһан тусхай хэлсээнүүдэй ёһоор тодорхойлогдоһон тоотой зэбсэгтэ хүсэнүүдые байгуулха зорилгоор Европодо зононуудые тогтоолго иимэ зорилгодо туһалжа болохо байна. Энээнтэй дашарамдуулагдан дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые Толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөн дээрэ Великобританиин правительствын оруулһан зохихо дурадхалнуудые хаража үзэхэдэ болохо байна.

Германиин алишье хубиие оруулалсан зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэм хэмжээе хизаарлаха ба хинаха дээрэ дурсагдаһан тусхай зононуудые Европодо байгуулха, энээн тушаа гүрэнүүдэй хоорондо зохихо соонь үгэеэ ойлголсолго түйлаха тухай асуудалда тусгаар анхарал хандуулхаар байна. Иигэжэ үгэеэ ойлголсолгын ёһоор Германиин алишье хубидахи харин сэрэгүүдые гаргаха гү, али тооень хизаарлаха, тэрэшэлэн зохихо хэлсээнүүдые сахилгын хойноһоо шухала хиналта тогтоолготойгоор Германска Демократическа Республикын ба Германска Федеральна Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэм хэмжээе хизаарлаха ябадал хараалагдажа болохо байгаа. Иимэ хэлсээн хадаа Европодохи түгшүүрилтэ байдалые саашадань һуларуулгада шухала алхам боложо үгэхэ һэн. Иимэ хэлсээн хадаа европейскэ аюулгүй байдалые хангаха эрилтэнүүдтэ зохилдуулан германска асуудалые шиидхэхын тулада бүри таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо һэн.

Яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ бэелүүлэн, Хойто-атлантическа бүлэглэлдэ хабаададаг гүрэнүүд өөһэдынгөө арминуудые атомна зэбсэгээр хангаха, мүн энэ бүлэглэлэй Европодохи агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдые гурбанайнь нэгэ хубиин шэнээгээр олон болгохо шухала гэжэ үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда хэлсэһэн байха юм. Европодохи байдалые хурсадуулгада, яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ саашадань үргэлжэлүүлгэдэ, сэрэгэй бюджедүүдые саашадань ехэ болголгодо иимэ алхамай зорюулагданхай байһаниинь тон элеэр харагдана. Зэбсэгтэ хүсэнүүдээ болон сэрэгэйнгээ бюджедүүдые хорооохо талаар европейскэ эб найрамдалда дуратай оронуудай хэдэн олон хэмжээнүүдые абажа байбашье эдэ бүгэдэ хэгдэжэ байха юм.

Яаралтайгаар зэбсэгжэлгэдэ эсэс табиха ба атомна дайнай аюулые зайсуулха гэһэн арадуудай эрилтэнүүдтэ Хойто-атлантическа бүлэглэлэй дурсагдагша шиидхэбэриин зүрюу байһан туладань, европейскэ аюулгүй байдалай интересүүдтэ харша энэ алхамые Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүд эрид шууд буруушаана. Тэдэнэр хадаа атомна зэбсэг хорихо тухай хэлсээнэй түйлагдатар Германиин территори дээрэхи зэбсэгтэ хүсэнүүдэй, тэрэ тоодо Германска Демократическа Республикын ба Германска Федеральна Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй атомна зэбсэгээр хангагдаагүй байха тухай хамаатай гүрэнүүдэй хоорондо үгэеэ ойлголсолго түйлахые дурадхана. Иимэ хэлсээн Европодохи түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха хэрэгтэ урагшатай алхам боложо үгэнэ, тэрэшэлэн германска арадай интересүүдтэ зохилдоно.

Дүрбэн гүрэнэй хүтэлбэрилхы гүрэнэй ажал-ябуулагшадай үнгэрэгшэ жэлэй июль ба октябрьда Женевэдэ һанамжанууд тухайгаа хөөрэлдэхэ үедэнь тэдэ гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаануудые амгалан ёһоор, хэлсээнүүдые хэжэ шиидхэхые алишье талын эрмэлзэжэ байһаниинь элирһэн байгаа. Энээнтэй дашарамдуулан хоорондоо гараһан арсалдаа буляалдаануудые имагтал амгалан ёһоор шиидхэхэбди гэһэн уялгануудые нэгэ талаһаа Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй, нүгөө талаһаа Хойто-атлантическа договорто хабаададаг гүрэнүүдэй абаа һаань ехэ удхашанартай байха һэч.

Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүд хадаа мүнөө үедэ ямар нэгэн сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаададаг байлгаһаань дулдыдангүйгөөр тус тус оронуудай хоорондоо һайн харилсаа тогтоожо, арсалдаата асуудалнуудаа гуримшуулаа һаань эб найрамдал бэхижүүлгэдэ шухала удхашанартай байха һэн гэжэ тоолоно. Энэ хадаа илангаяа хүршэ һуудаг гүрэнүүдтэ хамаадаха болоно. Энээнтэй дашарамдуулан, тусхайлбал Советскэ Союзай, Турциин, Болгариин, Грециин, Албаниин, Италиин, Чехословакиин, Германска Федеральна Республикын хоорондо хүршэ ёһоной харилсаа тогтоолго ехэ удхашанартай байха һэн. Тэрэшэлэн, мүнөө хүрэтэр иимэ харилсаа тогтоогүй гүрэнүүдэй хоорондоо һайн харилсаатай бололго ехэ удхашанартай байха болоно.

Европодохи аюулгүй байдалые сахиха үрэ ехэтэй системэ байгуулха тухай хэлсээнэй баталагдатар, арсалдаата асуудалнуудые имагтал амгалан ёһоор шиидхэхэ уялга абалсан, бэе бэедээ добтололсохогүй тухай зохихо гүрэнүүдэй хоорондо договорнуудые баталбал аюулгүй байдал бэхижүүлхэ ба европейскэ гүрэнүүдэй хоорондоо үгэеэ ойлголсодог болохо хэрэгтэ горьтой туһа нэмэри боложо үгэхэ һэн.

Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхэ һайн һайхан хэрэгые бэелүүлхын тулада өөһэдынгөө хүсэлэл оролдолгые зорюулхаар хүсэд шиидэнги байһанаа Советскэ Союзай, Польшын, Чехословакиин, Германска Демократическа Республикын, Венгриин, Румыниин, Болгариин, Албаниин правительствонууд мэдүүлнэ. Тэдэнэр хадаа европейскэ аюулгүй байдалай шухала асуудалнуудые, мүн уласхоорондын шиидхэгдээгүй бусад асуудалнуудые, тэрэ тоодо яаралтайгаар зэбсэгжэлгые болюулгада ба атомна дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие зайсуулгада шэглүүлэгдэһэн хэмжээнүүд тухай асуудалые бусад хамаатай гүрэнүүдтэй хамтадаа хаража үзэхөөр бэлэн байһанаа элишэлэн мэдүүлнэ. Тиихэтэй хамта тэдэнэр хадаа өөһэдынгөө аюулгүй байдалые хангаха тухай шухала оролдолго саашадаа гаргаха, мүн өөһэдынгөө гражданинуудай амгалан ажалые хамгаалхын тулада, өөһэдынгөө арадуудай амгаланаар хүгжэхэ ба һалбаран бадарха эрхэ байдал хангахын тулада бүхы шухала юумэ хэхээр хүсэд шиидэнги байна.

Албаниин Арадай Республикаһаа: **М. ШЕХУ, Б. БАЛУКУ**
Болгариин Арадай Республикаһаа: **Р. ДАМЯНОВ, П. ПАНЧЕВСКИ**
Венгерскэ Арадай Республикаһаа: **А. ХЕГЕДЮШ, И. БАТА**
Германска Демократическа Республикаһаа: **В. УЛЬБРИХТ, В. ШТОФ**
Польско Арадай Республикаһаа: **Ю. ЦИРАНКЕВИЧ, К. РОКОССОВСКИЙ**
Румынска Арадай Республикаһаа: **С. КИВУ, Л. СЭЛЭЖАН**
Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзһаа: **В. МОЛОТОВ, Г. ЖУКОВ**
Чехословацка Республикаһаа: **А. ЧЕПИЧКА, В. ДАВИД.**

Прага, 1956 оной январиин 28.

Политическэ Консультативна Комитедэй хоёрдохи үдэрэй заседани тухай мэдээсэл

ПРАГА, январиин 28. (ТАСС). Варшавска хэлсээндэ хабаадагша гүрэнүүдэй Политическэ Консультативна Комитедэй хоёрдохи заседани мүнөөдэр Прагада болоо.

Заседани дээрэ Варшавска хэлсээнтэй холбоотой асуудал болон хамтын хэмжээ-ябуулгануудые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлөө. Хоёрдохи заседани дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр В. М. Молотов ба Чехословацка Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр В. Давид үгэ хэлээ. Хитадай Арадай Республикаһаа ажаглагша боложо ерээд заседанида хабаадалсажа байһан Гүрэнэй оборонын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо маршал Не Жун-чжэнь мүн үгэ хэлээ.

Заседани дээрэ хани барисаан, харилсан ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй Деклараци нэгэн һаналаар баталан абтаа. Декларацида гар табилга мүнөөдэр Прагада, Вальдштейнскэ ордон соо 19 часта болохо байна.

Политическэ Консультативна Комитедэй заседаниинууд тухай түгэсхэлэй коммюнике толилхо гэжэ мүн шиидхэгдэһэн байна.

Хани барисаан, харилсан ажаллалга ба харилсан туһалалсаха тухай Варшавска Договорто хабаадагша гүрэнүүдэй Политическэ Консультативна Комитедэй заседанинууд тухай

ТУГЭСХЭЛЭЙ КОММЮНИКЕ

1955 оной майн 14-дэ Варшавада баталагдаһан хани барисаан, харилсан ажаллалга ба харилсан туһалалсаха тухай Договорто хабаадагша гүрэнүүдэй Политическэ Консультативна Комитедэй заседанинууд 1956 оной январиин 27—28-да Прагада болоо.

Политическэ Консультативна Комитедэй хүдэлмэридэ иимэ түлөөлэгшэд хабаадалсаа:

Албаниин Арадай Республикаһаа — Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Мехмет **Шеху**, министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо ба арадай оборонын министр генерал-лейтенант Бекир **Балуку**;

Болгариин Арадай Республикаһаа —Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Райко **Дамянов**, арадай оборонын министр армиин генерал Петр **Панчевски**;

Венгерскэ Арадай Республикаһаа — Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Андраш **Хегедюш**, оборонын министр генерал-полковник Иштван **Бата**;

Германска Демократическа Республикаһаа — Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Вальтер **Ульбрихт**, министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо ба национальна оборонын министр генерал-полковник Вилли **Штоф**;

Польско Арадай Республикаһаа— Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Юзеф **Циранкевич**, министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо ба Национальна оборонын министр Польшын маршал Константин **Рокоссовский**;

Румынска Арадай Республикаһаа —Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Стойко **Киву**, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр генерал-полковник Леонтин **Сэлэжан**;

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзһаа — Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо ба гадаадын хэрэгүүдэй министр **В. М. Молотов**, оборонын министр Советскэ Союзай Маршал **Г. К. Жуков**;

Чехословацка Республикаһаа — правительствын Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо ба Национальна оборонын министр армиин генерал Алексей **Чепичка**, гадаадын хэрэгүүдэй министр Вацлав **Давид**.

Хитадай Арадай Республикаһаа ажаглагша боложо ерэһэн Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй оборонын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо маршал **Не Жун-чжэнь** хабаадалсаа.

Албаниин министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Мехмет **Шеху** заседанинууд дээрэ түрүүлэгшээр байгаа.

Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдые главнокомандалагша Советскэ Союзай маршал **И. С. Коневой** дурадхалаар нэгэдэмэл командовани тухай дүрим хаража үзэгдэһэн ба баталагдаһан, Варшавска Договорто хабаадагша гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ажал-ябуулгатай холбоотойгоор эмхидхэлэй асуудалнууд шиидхэгдэһэн байна.

Германска Демократическа Республикын арадай национальна армиин байгуулагдаһанай һүүлээр, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ оруулха гэһэн Германска Демократическа Республикын делегациин дурадхал баталан абтаһан байна.

Тогтоогдоһон гуримай ёһоор Германска Демократическа Республикын национальна оборонын министр Варшавска Договорто хабаадагша гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдые главнокомандалагшын орлогшонорой нэгэн болохо гэжэ мүн шиидхэгдэһэн байна.

Тэдэнэй хамтын интересүүдтэ хабаатай уласхоорондын асуудалаар Договорто хабаадагша гүрэнүүдэй хоорондо консультаци үнтэргэхэ гэжэ Варшавска Договор соо хараалагдаһанай ёһоор, Политическэ Консультативна Комитет, уласхоорондын байдал зүбшэн хэлсээд, Варшавска Договорто хабаадагша гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй гар табилгатай Декларацида бэшэгдэһэн тобшолол хэһэн байна. Декларациин текст тусгаар толилогдобо.

Политическэ Консультативна Комитедэй хүдэлмэритэй холбоотой зарим эмхидхэлэй асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Варшавска Договорые бэелүүлгэтэй дашарамдан гараһан асуудалнуудые хаража үзэхын тула Политическэ Консультативна Комитет хэрэгтэй болохо зэргээрнь, тиихэдээ жэл соо хоёрһоо үсөөн бэшэ дахин сугларжа байха гэһэн шиидхэбэри баталан абтаа.

Комитедтэ оролсоһон гүрэн бүриин түлөөлэгшэд заседанинууд дээрэ календарна жэлэй турша соо ээлжээгээр түрүүлэгшээр һууха юм.

Политическэ Консультативна Комитедэй дэргэдэ Москва городто байха туһалбариин органууд байгуулагдана:

а) Гадаадын политическэ асуудалнуудаар дурадхал зохёохо зорилготой саг үргэлжын комисси;

б) Варшавска Договорто хабаадагша бүхы гүрэнүүдэй түлөөлэгшэһөө бүридэһэн нэгэдэмэл секретариат.

Советско-норвежскэ холбоо барисаан

ОСЛО, январиин 29. (ТАСС). 1955 оной ноябрьда Норвегиин премьер-министр Эйнар Герхардсенэй СССР-тэ ерэһэнһээ уламжалан, мүн Москвада баталагдаһан советско-норвежскэ коммюникетэй ёһоор СССР-эй болон Норвегиин хоорондохи экономическа ба культурна холбоо барисаан хүгжэжэ байна. Советскэ эрдэмтэдэй — атомна хүсэ шэнжэлэгшэдэй делегациин мүнөө үедэ Норвегидэ ошоод айлшалжа байһан тухай урда тээнь мэдээсэгдээ һэн. Норвежскэ правительствын уряалаар загаһанай олзоборилгын советскэ мэргэжэлтэдэй делегаци февралиин эхээр Норвегидэ ерэхэ байна. Мүн «Известия» газетын уряалаар энэ оной хабар норвежскэ хэблэлэй элдэб органуудай түлөөлэгшэд СССР-тэ айлшалжа ошохо юм. Норвегиин ба СССР-эй хилэ дээгүүр гарадаг Пасвикальб мүрэнэй уһанай ресурсануудые хэрэглэхэ эрхые таатай зохидоор хубаарилха тухай ба Баренцова далай дээрэ аварийна-абаралгын алба байгуулха тухай асуудалнуудаар советскэ ба норвежскэ экспертнүүдэй хэлсээн Ослодо һаяар болохо юм.

Норвеги ба СССР студентнүүдые бэе бэедээ эльгээлсэдэг боложо байна. Профсоюзна, залуушуулай ба спортивна организацинуудай хоорондо харилсан ажаллалга хүгжөөхэ, тэрэшэлэн искусствын ажал-ябуулагшадые бэе бэедээ эльгээлсэхэ ябадал түсэблэгдэжэ байнхай.

XIX ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

1956—1960 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб туша КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проект ту

Энэ асуудалаар БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Д. С. Болсохоев** элидхэл хэлэбэ.

— Зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй Центральна Комитедэй зохёоһон XX съездын Директивэнүүдэй проект хадаа манай оронойл ажахын ба культурна байгуулалтын программа мүн, — гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ.—Энэ проект зохёоходоо партиин Центральна Комитет хэдэн оломянган предприятинуудай коллективүүдэй, колхозуудай гэшүүдэй һанамжануудые хараадаа абаһан байна. Иимэ һанамжа дурадхалнуудые бэлэдхэхэ ба зүбшэхэ хэрэгтэ үргэн олониитэ хүдэлмэришэд, колхознигууд, промышленностиин ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, эрдэмтэд хабаадалсаа. Энээнэй ашаар зургаадахи табанжэл соо арадай ажахын һалбари бүхэниие хүгжөөхэ зорилго партиин Центральна Комитет хүсэдөөр тодорхойлоо, социалистическэ промышленностиин ба хүдөө ажахын, транспортын доторой хизааргүй ехэ арга боломжо элирүүлээ.

Директивэнүүдэй проект соо табигдаһан зорилгонууд тухай саашань элидхэлшэ тогтон хэлээ.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэбэй гол шухала зорилгонууд гэбэл, хүндэ промышленностиие булюу ехээр хүгжөөһэнэй үндэһөөр, техническэ саг үргэлжын дэбжэлтэ ба ажалай бүтээсын ургалта туйлажа, саашадаа арадай ажахын бүхы һалбаринуудай түгэс ургалта хангаха, хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрид ехээр хүгжөөн дэбжээхэ, тэрэнэй үндэһөөр советскэ арадай материальна ажана байдалые ба культурна хэмжээе нилээд ехээр дээшэлүүлхэ ябадал туйлаха шухала гэжэ Директивэнүүдэй проект соо заагдана гээд элидхэлшэ хэлэнэ.

Хүндэ индустриие булюу ехээр хүгжөөхэ гэһэн манай партиин ленинскэ хараа шугам КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проект соо эли тодоор харуулагдана. Табанжэлэй турша соо промышленна продукциин ургалтые 65 процентээр, тиихэдэ үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые 70 процентээр, хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ 60 процентээр ехэдхэхэ гэжэ Директивэнүүдэй проект соо хараалагдана.

Зургаадахи табанжэл соо промышленностиин талаар хара ба үнгэтэ металлургиие, нефтяной, шулуу нүүрһэнэй, химическэ промышленностиие саашадань хүгжөөлгэ, электростанцинуудай барилгые түргэнөөр ябуулга, машина бүтээлгын, илангаяа техническэ талаараа тон һайн станогуудые, кузнечно-прессовэ машинануудые, автоматикын ба приборнуудай хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгын түргэнөөр ургаха ябадал хангаха гээшэ шухалын шухала зорилго мүн гэжэ Директивэнүүдэй проект соо хараалагдана.

Газартаряалангые ба малажалые эрид түргэн дэбжээхэ тухай айхабтар шухала зорилгонууд хүдөө ажахын талаар Директивэнүүдэй проект соо хараалагданхай. 1960 ондо хамта дээрээ 180 миллион тонно (11 миллиард пүүд) орооһо таряа абаха, мяха хоёр дахин, һү, хартаабха, нооһо хоёр дахин шахуу, овоощ хоёрһоо үлүү дахин ехээр абадаг болохо, хлопок, улһа, сахарна свёкло болон бусад техническэ культурануудые ехээр абадаг болохоор хараалагдана. Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада саашадаа шэнэ газар дээрэ ехээр тарилга хэхэ, кукурузын тарилга үргэдхэхэ, колхозуудые, МТС-үүд болон совхозуудые бүри һайн тракторнуудаар, комбайнуудаар, автомашинануудаар, мүн бусад техникээр хангаха, агрономическа наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтые үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар хүдөө ажахын үйлэдбэриин культурые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

— Табанжэлэй турша соо арад зоной байдалые саашадань һайжаруулха зорилгонууд Директивэнүүдэй проект соо хараалагдаа, — гэжэ саашань элидхэлшэ хэлэбэ. — Национальна доход 60 процент тухайгаар ургаха байна. Энээнэй ашаар хүдэлмэришэд ба албахаагшадай салин хүлһэн 30 процент тухай дээшэлхэ ба колхозуудай мүнгэн ба натуральна олзо доход дунда зэргээр 40 процентээр дээшэлхээр хараалагдана.

Зургаадахи табанжэл соо республикын арадай ажахын шухала шухала һалбаринуудые хүгжөөхэ тухай саашань элидхэлшэ тогтон хэлээ.

1956 ондо Улан-Удэ городто хоёр шэнэ завод баригдажа эхилхэ. Эдэнэр шэнэ техникээр хангагдаһан томо гэгшын предприятинууд болохо юм.

Манай республика энергетикээр муу. Шэнэ табанжэл соо энергетическэ ресурснүүд хүгжөөгдэхэ. Шулуу нүүрһэ малтан абалга ехэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха.

Механлит завод шэнэлэн баригдаха, энээнэй ашаар хүсэниинь 3 дахин ехэдхэгдэхэ байна.

Селендумын МРЗ шэнэдхэн байгуулагдаха, судна заһабарилгын завод судна шэнээр баридаг болохо. Байгал шадарай, Хёлго ба Сүхэ мүрэнүүд шадарай ой модые ехээр бэлэдхэдэг боложо эхилхэ. Барилгын материалнуудай промышленность мүн ехээр хүгжэхэ байна. Асбошиферна завод баригдаха, хирпиисын блогуудые хэдэг Татауровска, түмэр бетонно конструкциин заводууд ашаглалгада оруулагдаха юм.

Нютагай промышленностиин талаар мүн лэ ехэ юумэн хэгдэхэ байна. Жэл соогоо 70 миллион түхэригэй валовой продукци гаргадаг ээрэлгын трикотажна фабрика 1956 ондо баригдаха, Баргажанай адагта, Нижне-Ангарскада шэнэ предприятинуудые барижа, загаһанай заводуудые үргэдхэхэ. Жэл соогоо 10 мянган тонно продукци гаргадаг кондитерска фабрика Улан-Удэ городто баригдажа ашаглалгада оруулагдаха, «Металлоширпотреб» завод шэнээр баригдаха, мебельнэ фабрика шэнээр баригдаха юм. 1956 ондо Улан-Удэ городто трамвай, водопровод баригдажа эхилхэ. Һургуулинууд, больницанууд, хүүгэдэй эмхи зургаанууд болон байрануудай барилга үргэдхэгдэхэ.

Таряанажалай ба малажалай продуктнуудые абалгые эрид ехэдхэхын тулада тарилгын талмайе үргэдхэхэ, 1960 ондо 854 гектар газар элдүүрилдэг болохо, орооһото культурануудай ургасые гектар бүридэ 14,3 центнер хүрэтэр дээшэлүүлхэ, 1954 онойхидо орходоо 3 дахин ехэ орооһо таряа абадаг болохоор хараалагдана. Бүхы түрэлэй малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхээр хараалагданхай.

Советскэ бүхы арадтаяа хамта манай республикын городууд болон хүдөө нютагуудай ажалшад зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй ЦК-гэй XX съездын Директивэнүүдэй проектые халуунаар һайшаана. Директивэнүүдэй проект зүбшэн хэлсэхэ зуураа, ажалшад предприятинуудай, колхозууд болон МТС-үүдэй шухала зорилго тухай хэлэнэ, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирүүлнэ, зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, КПСС-эй XX съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө үшөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Элидхэлэй һүүлээр КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр **Продайвода** үгэ абажа, партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолые бэелүүлхын түлөө городой промышленна предприятинуудай хэжэ байһан хүдэлмэри тухай тогтожо хэлээ.

Республикын ой модоной промышленностиин хүдэлмэри тухай «Забайкаллес» комбинадай начальник нүхэр **Афанасенко** хэлээ. Ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэд партиин XX съездын Директивэнүүдэй проектые баяртайгаар угтаад, шэнэ уялга абана, модо бэлэдхэдэг хэдэн леспромхозууд, модоной участогууд КПСС-эй XX съездын нээгдэхэ үдэр болотор хоёр һарын түсэб дүүргэхэ гэһэн уялга абана.

«Забайкаллес» комбинадай предприятинууд 1955 ондо саада жэлэйхиһээ муугаар хүдэлөө, гүрэндэ 155 мянган кубометр модо дутуу үгөө. Хүдэлмэреэ һайжаруулхын тулада хэмжээнүүд абтажа байна. Гэбэшье, партиин обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө туһаламжа хэрэгтэй. Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө тиимэ туһаламжа үгы байна. Ой модоной промышленностиие эрхилдэг Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Тараненко ондоо хүдэлмэри хээд, модошодто ехэ туһаламжа үзүүлдэггүй. Мүн партиин обкомой промышленна ба транспортын таһаг ой модоной предприятинуудай партийна организацида туһалха талаар мүртэй хүдэлмэри хэдэггүй, ехэнхидээ элдэб шиидхэбэри болон саарһа бэшэжэ сагаа үнгэргэдэг байна. Тиимэһээ энэ таһаг хүдэлмэреэ шэнэдхэн табиха ёһотой.

Саашань нүхэр Афанасенко ой модоной промышленностиие хүгжөөхэ асуудалнууд тухай тогтон хэлэбэ. Байгал шадарай ой модые хэрэглэдэг болохын тулада мостовой разъездһээ Баргажан хүрэтэр түмэр харгы барихаар болоо, мүн Сүхэ, Хёлго, Сэлэнгэ мүрэнүүд шадарай ой модые ашаглахаар саг боложо байна. Ондоо республиканууднаа хүнүүд ерэжэ, манай эндэ модо бэлэдхэнэ. Энээниие болюулха тухай асуудал табимаар болоо.

Загаһанай промышленностиие улам хүгжөөхэ тухай Байкало-Кударын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Мезенин** хэлээ. Манай аймаг ехэ загаһа үгэдэг байна. Загаһые саг соонь буйлуулхын тулада загаһанай заводуудые техническэ талаарнь зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэй.

Саашань нүхэр Мезенин Байгалай загаһа хороохогүйн тулада хэмжээ абаха тухай хэлээ. Загаһа үсхэбэрилдэг заводуудые байгуулаа һаа зохистой. Гадна, загаһые хуули бусаар бариха, хюдаха ябадалые хориход, усадхаха хэрэгтэй.

— Аймагай предприятинууд, колхозуудта, МТС-үүдтэ, эмхи зургаануудта суглаанууд боложо, партиин XX съездын Директивэнүүдэй проект зүбшэн хэлсэжэ байна, — гэжэ КПСС-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр **Тихоненко** хэлэбэ.—Директивэнүүдэй проект зүбшэн хэлсэхэ зуураа аймагай предприятинуудай хүдэлмэришэд, колхозуудай гэшүүд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлан, парти, правительствын табиһан зорилгые бэелүүлхээр бэлэн байһанаа харуулна. Селендумын МРЗ-гэй хүдэлмэришэд партиин XX съездын хүндэлэлдэ мүрысэхэ зуураа, үдэр бүриингөө даалгабариие бүхы коллективээрээ 120 процентһээ багагүй бэшээр дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Табадахи номерой шахтын горнягууд съездын нээгдэхэ үдэр болотор түсэбһөө гадуур 2500 тонно, жэлэй эсэс болотор 10 мянган тонно шулуу нүүрһэ үгэхэ уялга абаа. Мүнөө эдэ коллективүүдэй хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Зургаадахи табанжэл соо Сэлэнгын аймагта промышленна предприятинуудай баригдахада, энээнтэй хамта ябуулагдаха хүдэлмэри тухай нүхэр Тихоненко саашань тэмдэглээ. Шэнэ предприятинуудые барихатаяа хамта шулуу нүүрһэ малталгые ехэдхэхэ шухала. Тиихын тулада энэ жэлһээ эхилжэ шэнжэлэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, 1957 ондо адагынь хоёр шахта барижа эхилхэ ёһотойбди. Энээнгүйгөөр предприятинуудые барижа ашаглалгада оруулхадаа түлишөөр дутаха болонобди. Гэбэшье, шэнжэлэлгын хүдэлмэри ехэ удаанаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Гадна мүнөө хүдэлжэ байһан шахтануудые 35 процентээр үргэдхэхэ гэжэ Директивэнүүдэй проект соо хараалагдаа. Энэ зорилго дүүргэхын тулада газар дорохи шахтын хүдэлмэри бүри ехээр механизацилха хэрэгтэй. Тиимэһээ Галуута Нуурай шахтада механизмуудые олоор үгэхые гуйнабди. Гадна Гусиноозёрск город жэл бүри ехэ боложо байна. Тиимэһээ барилга хэхын тулада мүнгэн зөөри бүри ехээр һомолхые гуйгдана. Селендумада станок барилгын заводой баригдаха хада эндэ дунда һургуули барихаар түсэблэхэ хэрэгтэй. Гадна, 1957—1958 онуудта индустриальна шэглэлтэй техникум байгуулаа хада һайн гэжэ һанагдана. Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ коммунистнууд Сэлэнгэ мүрэнэй хүсые ашагладаг болохо тухай асуудал табяа. Эдэ бүхы асуудалнуудые хараадаа абалсахаар гэжэ һанагдана.

КПСС-эй Пригороднэ райкомой секретарь нүхэр **Оглоблин** районой хүдэлмэришэдэй байдалые һайжаруулха, тэдэнэй эрилтые хангаха тухай, модоной заводые шэнэлэн бариха тухай тогтожо хэлээ.

— Пригороднэ районой промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд партиин XX съездын Директивэнүүдэй проект зүбшэн хэлсэхэ зуураа, ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлэн, бодото хэрэгээр энээндэ харюусана. Мяха консервын комбинадай хүдэлмэришэд январиин 25-да һарынгаа түсэб дүүргээд, мүнөө февраль һарын түсэбөөр хүдэлжэ байна. Модоной заводой хүдэлмэришэд һарынгаа түсэб мүн январиин 26-да дүүргээ.

— Партиин XX съездын Директивэнүүдэй проект соо арадай ажахын бүхы һалбариие хүгжөөлгөөр айхабтар ехэ түсэб хараалагданхай. Энээнтэй хамта арад зоной байдал һайжаруулха талаар мүн ехэ юумэн хэгдэхэ байна. Энээнтэй хамта манайшье районд ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоно. Манай районд модоной заводые шэнэлэн бариха асуудал түргэнөөр шиидхэхэ хэрэгтэй. Гадна, Пригороднэ районой ажалшадай эрилтые хангахын тулада зохихо хэмжээнүүд абтаха зэргэтэй. Эндэ илангаяа байрын тэрнүүдые, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай гэр олоор барихаар болонхой. Мебельнэ фабрикын барилгые шамдуулхын тулада мүн хэмжээ абаха шухала.

— Аймагай колхознигууд болон механизаторнууд партиин XX съездын Директивэнүүдэй проект зүбшэн хэлсэхэдээ хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлнэ, — гэжэ Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Большак**
Үнгэрэгшэ жэлдэ гандууш
олон бэрхэшээлнүүдтэй уш
Тиигэбэшье аймагай хүдө
хүдэлмэрилэгшэд ажахын
жэлдэ саада жэлэйхиһээ
нооһо һуралгүй ехые абаа
ашаар аймагай колхозууд
сүм тоосоһон байна. Мүн
нигууд, МТС-үүдэй хүдэ
шэд, хүдөө ажахын мэ
малай үбэлжэлгые эмхитэ
үнгэргэхын, ашаг шэмыень
лүүлхын, хабарай тарилга
наар бэлэдхэхын тулада бү
сэ зорюулна. МТС-үүдэй м
торнууд партиин XX съезд
дэхэ үдэр болотор маши
торна паркын заһабари
дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй
байна. Энэ хабар тариха
нуудаа мүнөө колхознигуу
дахин хаража үзэнэ. Колхо
жээ-ябуулганууд соогоо му
дэ һү 60 процент, нооһо
цент ехээр абахаар хараал
Хүдөө ажахые эрид
тулада колхозууд болон М
эмхидхэлэй хүдэлмэри
һайжаруулха хэрэгтэй. Гэ
талаар билэнэр ехэ дутагд
Аймаг соо адли эрхэ байд
гаад ядуу муугаар хүгжэж
колхозууд бии байһаар.
партийна болон советскэ
иимэ колхозуудые гээгдэл
гахын тулада хэмжээ абаж
Энээнтэй хамта МТС-ү
гые дээшэлүүлхэ шухала.
Комбинадайнгаа хүдэлм
шадань һайжаруулхын ту
жа байһан хэмжээнүүд
Зэдын комбинадай дирек
Федотов хэлээ. Комбинад
мэришэд партиин XX съез
рективэнүүдэй проект зүб
сэхэдээ ажалаа саашадань
руулха тухай дурад
оруулна. Ажал хүдэлмэ
бүри механизацилхаар ха
на. Технологическа про
һайжаруулгаар, шэнэ т
нэбтэрүүлгээр зарим тэды
ри хэгдээ.
— Заиграйн аймагай
партиин XX съездын Дире
дэй проект ехэ баяртайга
Зургаадахи табанжэлэй
жэлэй даалгабариие дүүрг
лада шухала хэмжээнүү
лагданхай гэжэ КПСС-эй
секретарь нүхэр **Петров**
Партиин XX съездые нэ
рэтэйгөөр угтахын тула
гай ой модоной предп
1955 онойнгоо түсэб сүм
Республика соо Заиграйн
до бэлэдхэлэй талаар е
ээлдэг байна. Тиимэһээ о
промышленностиин хү
улам һайжаруулха, шэнэ
рэглэхэ гээшэ айхабтар шу
нөө түмэр замай бүхы ста
модо ашалтын шэнэ арга
дэнэ. Энэ түрүү аргын а
һатайнь мэдээжэ. Онохойн
комбинат энэ аргые үүсхэ
Ингэжэ шэнэ арга хэр
ашаар 116 вагон модо
58600 түхэригэй алмалта
Гэбэшье, аймаг дотор
предприятинууд бии бай
мэһээ партиин айком би
дутагдалнуудые усадхахы
хэмжээ абажа байна.
Манай аймагай ой модо
приятинуудта электроэне
гаар хэрэглэгдэнэ. Юуб г
дэб янзын локомобильнууд
хүдэлдэггүй. Эдээниие ябу
бии байгаа. Теэд «Заб
комбинадай, мүн Ой мо
саарһанай промышленност
нистерствын зүгһөө зохих
абтадаггүй. Энэ асуудал
хэдэ партиин обкомой ту
ень гуйгдана. Тиихэдэ Он
бинат тухай асуудал ш
болоо. «Забайкаллес» к
мэдэлдэ байһанаа энэ комб
нөө Иркутскын трестын
ороһон байна. Ингэжэ энэ
дые хүтэлбэрилгэ улам һ
хын оронд, харин бүри м
Саашань нүхэр Петров
хүдөө ажахые хүгжөөхэ
тухай тогтон хэлээ. Парт
хүдөө ажахыгаар хэмжэ
нуудые хараалаад байна.
түрүүн энэ жэлдэ пар ех
лагдахаар хараалагдана.
Курба, Үдэ, Илька голн
хэрэглэжэ, ехэ газар уһал
тухай асуудал табигданха
даа уһалдаг газарай талм
хэжэ, ургаса дээшэлүүлхэ
шиидхэхээр болоо. Энэ хү
мүнгэн зөөри ехээр һомол
тухай асуудал шиидхэгдэ
Мүн энэ асуудалаар
директор нүхэр **Цыде**
БМАССР-эй Министрнүүд
дэй дэргэдэхи түсэблэлгы
сиин түрүүлэгшэ нүхэр
Тимлюйскэ заводой дир
куров гэгшэд үгэ хэлээ.
Партиин XX съездын Д
нүүдэй проект һайшааһан
конференци батал ан абаа.

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХОЁРДОХИ СЕССИ

БМАССР-эй 1956 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕТ ТУХАЙ

БМАССР-эй финансын министр депутат К. М. МАДАЕВАЙ элидхэл

ветскэ арад Коммунистическэ ниин хүтэлбэреэр, КПСС-эй ЦК-варска, июльскэ Пленумүү-түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бо-р бэелүүлэн, үнгэрэгшэ 1955 ажахын болон культурна улалтадаа шэнэ амжалта түй-табадахи табанжэлэй түсэбые лтатайгаар, болзорhоонь урид гээ.

рят-Монголой АССР-эй ажал-бүхы советскэ арадтаяа хамта адахи табанжэлэй түсэб ту- партиин XX съездын Директи-дэй проектые—СССР-эй ара-жахые хүгжөөхэ энэ асари ехэ раммые халуунаар hайшаа-зургаадахи табанжэлэй даал-рие дүүргэхын ба үлүүлэн гэхын түлөө бүгэдэарадай мү-ндэ оролсожо байна.

інай республикын промышлен-ин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-X съездые амжалтатайгаар уг-н тула валовой продукци гар-ар 1955 оной гүрэнэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэ, промышленна продукциин шанарые зарим тэды hайжаруулаа. Союзна ба республиканска мэдэлэй предприятинууд валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэб 104,1 процент, нютагай республиканска ба аймагай мэдэлэй предприятинууд—102,7 процент дүүргэбэ.

Уридшалан абтаhан мэдээнэй ёhоор, БМАССР-эй 1955 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэлгэ орошын талаар 100,1 процент, гарашын талаар 99,1 процент дүүргэгдээ. Орошонь гарашаhаа 12 миллион үлүүтэй түхэригөөр ехэ байна.

1955 ондо БМАССР-эй гүрэнэй бюджедэй мүнгэн зөөри ехэнхидээ арадай ажахыда, социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта зорюулагдажа, эдээндэ бюджедэй бүхы гарашын 90 үлүүтэй процентнь элсүүлэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ бюджетнэ мүнгэн зөөриhөө гадна, кредитнэ системээр республикымнай ажахыда тон ехэ мүнгэн зөөри элсүүлэгдэhэн байха юм.

БМАССР-эй 1956 оной гүрэнэй бюджет

МАССР-эй 1956 оной гүрэнэй жедэй проект республикын ара-ажахын түсэбтэй сүм таа-улан зохёогдоо, тэрэнние ССР-эй Министрнүүдэй Совет ССР-эй Верховно Соведэй нэдэ ба баталалгада табина. бюджет орошын талаар 326 ион 832 мянган түхэриг, гарашын талаар—316 миллион 432 мянган түхэриг болоно. Тиихэдэ бюджедhээ үлэhэн 10 миллион 400 мянган түхэриг 1957 оной январиин 1-дэ дамжан орохо юм. Бюджедэй хэмжээн үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 40 миллион 802 мянган түхэригөөр гэхэ гү, али 14,8 процентээр ехэ байна.

БМАССР-эй 1956 оной гүрэнэй бюджедэй орошо

оджедэй орошодо эрьесэhээ он налог эгээн ехэ hуури эзэл-рэнэй валовой оруулалта ма- республика дотор 918 миллион **мянган түхэригөөр,** тиихэдэ **АССР-эй бюджедтэ** орохо мүн-**зөөри 65 миллион** 126 мянган **ригөөр** харaалатдаа. Промыш-**сть, худалдаа наймаан ба бу-ургаануудай ажахын организуу-саашадань хүгжөөлгэhөө оро-мүнгэн зөөриhөө 43 миллион мянган түхэриг гэхэ гү, али онойхиhоо 13 миллион** 320 **н түхэриг үлүү** ехээр бюджед-**оруулатдахаар** хараалагдана.

гша оной бюджедэй орошо **хэлэхэ** зуураа, БМАССР-эй **оной** бюджедые орошын та-***дүүргэлгын зарим асуудалда*** **ко** шухала. Үнгэрэгшэ жэлдэ **дэ олзо доход оруулха** түсэб **миллион 979 мянган** түхэригөөр **лэн дүүргэгдээ. Гэхэтэй хамта, зоние** ажаhуудалай талаар **ка предприятинуудай** үйлэд-**ингөө программые** дүүргээгүй **hээ товарна бэшэ операциhаа а гансахан лэ налог 54** мян-**түхэригөөр** дүүргэгдэнгүй үлэ-**байна.**

рэндэ доход оруулха **түсэбэй эгдэбэшье,** 1955 ондо **гүрэнэй жедтэ** мүнгэ оруулха **талаар ын** зарим организуудай хүдэл-**дэхи** ехэхэн дутагдалнууд ту-**зааха** шухала. Жэшээлхэдэ, **огдоhон** түсэбөө дүүргээгүй **ээ** иимэ организацинууд гү-**ө** уритэй үлэhэн ба бюджедтэ **шэнээн** мүнгэ дутуу үгэhэн **гэбэл:** Заготзерногой систе-**эрхилэгшэнь** нүхэр Дряхлов)—**ллион 600** мянган түхэриг, Мя-**лоторгын** конторо (эрхилэг-нүхэр Поздняков)—9 миллион **мянган,** Главторгодежлын кон-(эрхилэгшэнь нүхэр Власов)—**мянган,** олзоборилгын коопе-(промсоведэй түрүүлэгшэ нү-Еременко)—300 мянган түхэ-**хамта** дэээрээ 13 миллион 900 **н түхэриг.**

hоо орохо налогой үлүүлэн **гэдэбэшье,** бүхы hуурин газар-**е,** илангаяа малажалай хо-**фермэ,** гүүртэ, отара, тариан-**ай бригада** болон модо бэлэд-**участотуудые** киногоор хангаха даалгабаряа киносеть дүүргэнэгүй, оросон мүнгэеэ госбанкда саг сорнь, гүйсэд тушаанагүй.

1955 ондо МТС-үүд доход оруулгаяа дүүргээ, гэбэшье, эдэ доходуудые гүйсэд ба саг соонь оруулгада hаад ушаруулдаг шалтагаанууд үшөө усадхагдаагүй байhаар. БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство болон МТС-үүдэй директорнүүд байгша ондо МТС-үүдэй доходоо бюджедтэ саг соонь, гүйсэдөөр оруулха ябадалда анхаралаа ехээр хандуулха ёhотой.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хүн зонhоо ба колхозуудhаа зарим налогууд нэгэ хэды hайнаар оруулагдаа. Хэрбээ 1954 ондо колхозуудhаа орохо олзын налогые бюджедтэ *оруулга* 97,7 процент дүүргэгдэhэн hаа, 1955 ондо 109,1 процент дүүргэгдэhэн гэхэ гү, али 1 миллион 425 мянган түхэриг үлүү ехээр оруулагдаhан байна. Бюджедтэ хүдөө ажахын налог оруулга 112,2 процент гэхэ гү, али 1 миллион 88 мянган түхэриг ехээр дүүргэгдээ.

Гэхэтэй хамта, финансова зарим органууд налогууд ба татабаринуудые оруулха түсэбөө саг үргэлжэ дүүргэнэгүй. Тэдэнэй тоодо Бичурын, Баунтын, Кяхтын аймагай финансова таhагууд ороно.

Гүрэнэй урьhаламжа тараалгаhаа оросон мүнгэн зөөри гүрэнэй бюджедтэ ехэ удхашанартай юм. 1955 ондо гүрэнэй урьhаламжа тараалгаhаа 82 миллион 872 мянган түхэриг ороо, тэрэнэй 41 миллион 436 мянган түхэриг БМАССР-эй бюджедтэ орохон байна. Тиихэтэй хамта, шүүбэриин ба облигациин үнысень бусааха талаар ажалшадта 32 миллион 289 мянган түхэриг түлэгдөө.

Нөөсэлгын кассада мүнгэ хадагалагшадай тоо жэл бүри олошорно. Жэшээнь, 1955 ондо хүдөөгэй нөөсэлгын кассануудта мүнгэ хадагалагшадай тоо 4926 хүнөөр, городуудта—5159 хүнөөр олон болоо. Республика дотор нөөсэлгын кассануудта хамта дээрээ 100 мянга үлүүтэй хүн мүнгэ хадагална. 1956 ондо республикын нөөсэлгын кассануудта ажалшадай мүнгэеэ хадагалалга саашадаа ехэ боложо, жэлэй эсэстэ 135 миллион түхэриг болохоор хараалагдана.

БМАССР-эй 1956 оной гүрэнэй бюджедэй гараша

МАССР-эй Министрнүүдэй Со-**й** баталан абаhан, Бурят-Мон-**й** АССР-эй 1956 оной гүрэнэй **жедэй** гараша 316 миллион 432 **ан түхэригhөө урда жэлнүүдэй-энги ехэнхи хубинь** — 290 мил-**299** мянган түхэригынь гэхэ гү, **91,7** процентнь арадай ажахые **адань хүгжөөлгэдэ,** социально-**турна** хэмжээ-ябуулгануудые **гэлгэдэ** элсүүлэгдэхэ байна. **ай ажахые хүгжөөлтэдэ** элсүү-**хэ гаргаша 43 миллион 789** мян-**түхэриг** гэхэ гү, али 1955 оной-**о 15 миллион 269 мянган** түхэ-**р** тодорхойлогдоно. Арадай **ыда** элсүүлэгдэхэ бюджетнэ **эн зөөриин хахадhаа** ехэнь гэ-**, али 23** миллион шахуу түхэ-**нь** гэр байрын-коммунальна **хыда,** республикын городууд ба **гай** центрнүүдые болбосон тү-**й** болгохо хэрэгтэ гаргашалаг-**а** юм.

үдөө ажахын бюджетнэ эмхи **нуудые,** малажалай ба та-**жалай** талаар ниитын хэмжээ-**лгануудые** үнгэргэлгэдэ, мүн **элэн** БМАССР-эй Хүдөө ажа-министерствын бэелүүлхэ бусад **ануудта** бюджедhээ 7 миллион 59 мянган түхэриг үгтэхөөр, госстрахын мүнгэн зөөриhөө 1 миллион 300 мянган түхэриг мүнгэн үгтэхөөр хараалагдана. Гадна, уhанай ажахын талаар хэмжээ-ябуулгануудта 1 миллион 138 мянган түхэриг гаргашалагдаха байна. Союзна бюджедhээ машинно-тракторна станцинуудта зорюулан 160 миллион үлүүтэй түхэриг гаргашалагдаха. Харгы замай ажахыда бюджедээр 3 миллион 60 мянган түхэриг, тиихэдэ телефонизаци ба радиофикацида 1 миллион 29 мянган түхэриг гаргашалагдаха юм. БМАССР-эй бюджедээр социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта байгша ондо 246 миллион 510 мянган түхэриг гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 24 миллион 475 мянган түхэриг үлүү ехээр гаргашалагдахаар хараалагдана.

Эхин, долоон жэлэй ба дунда hургуулинуудта, тэдэнэй дэргэдэхи интернадуудта, мүн тэрэшэлэн Гэгээрэлэй министерствын хүдэлмэришэдэй ба хүдөөгэй залуушуулай hургуулинуудта 1956 ондо бюджедээр 80 миллион 357 мянган түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдаба. hуралсалай жэлэй эхинhээ хойшо республика дотор 86 мянга 684 hурагшадтай 590 hургуули хүдэлмэрилхэ юм. 1956 ондо хүүгэдэй садууд ба хүүгэдэй байшангуудта 3760 үхибүүд байха, тэдээндэ зорюулан 14 миллион 665 мянган түхэриг гаргашалагдаха байна.

Библиотекэнүүд, культурын байшангууд, хүдөөгэй клубууд, наука, искусство болон хэблэлдэ байгша ондо 23 миллион 261 мянган түхэриг гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 2 миллион шахуу түхэриг ехээр гаргашалагдахаар хараалагдана. Элүүрые хамгаалгада мүнгэн зөөри гаргашалга 14 миллион 381 мянган түхэригөөр ехэ болохо юм. Мүнгэн зөөри hомололгын ехэ болоhоной ашаар элүүрые хамгаалгын эмхи зургаанууд олошоруулагдаха, хүн зониие медицинскэ талаар хангалга hайжаруулагдаха байна. 1955 оной ноябриин 1-hээ хойшо медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлhэн ехэ болгогдоо, тэрээндэ бюджедээр 7 миллион 178 мянган түхэриг hомологдоно. Республикын хүдөөгэй хүн зониие медицинскэ талаарнь хангалга hайжаруулхын тула фельдшерско-акушерскэ 10 шэнэ пункт нээгдэхэ юм.

Капитальна гаргашануудта бюджедээр нилээд ехэ мүнгэн зөөри хараалагдаа. Гэр байрын-коммунальна ажахын талаар шэнэ барилгада мүнгэн зөөри эгээн ехээр hомологдоно. Энэ хэрэгтэ хамта дээрээ 11 миллион 230 мянган түхэриг гаргашалагдаха, тэрэ тоодо Үдэ гол дээрэ хүүргэ барилгада 4 миллион 130 мянган түхэриг гаргашалагдаха байна. Тиихэдэ Улан-Удэ городто медицинскэ училищи барилгада 185 мянган түхэриг, Усть-Баргажанда больница барилгада 74 мянган түхэриг, мүн тэрэшэлэн Хэжэнгын аймагта больница барижа дүүргэлгэдэ 87 мянган түхэриг, Улан-Удэ городто республиканска больницын барилгые үргэлжэлүүлгэдэ 3 миллион 300 мянган түхэриг гаргашалагдаха юм. Байгша ондо шэнэ барилгада бюджедээр нилээд ехэ мүнгэн зөөри hомологдоhон ябадал тэрэниие гүйсэдөөр ба зүбөөр хэрэглэхын түлөө БМАССР-эй министерствонуудэй хүтэлбэрилэгшэдтэ ехэ харюусалга даалгана гээшэ. Гэхэтэй хамта, шэнэ барилгада hомологдоhон мүнгэн зөөри манайда жэлhээ жэл бүри муугаар хэрэглэгдэнэ.

Культурын министерство капитальна барилгада hомологдоhон мүнгэн зөөриеэ үнгэрэгшэ жэлдэ 100 процент дүүргээ, гэбэшье, барилганууд хангалтагүйгөөр ябуулагдаhан байна. Жэшээлхэдэ, Ториин культурын байшан барижа байhан «Бурмонголстрой» трестын барилгын хоёрдохи управлени капитальна хүдэлмэриингөө түсэб дүүргээгүй. Тиихэhээ байтагай зарим хүдэлмэри хээгүй аад, 66 мянган түхэриг гаргашалагдаа гэжэ актда оруулhан байха юм.

Манай республика дотор гүрэнэй хүтэлбэрилгын организуудта 22 миллион 709 мянган түхэриг бюджедээр гаргашалагдаха гэжэ хараалагдана. Парти, правительствын шиидхэбэринүүдэй ёhоор, hүүлэй үедэ гүрэнэй аппарадай ажал-ябуулгые hайжаруулха, эмхи зургаануудай структурые таатай болгохо, штат хороохо талаар хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Тэрэнэй ашаар 99 хүдэлмэрилэгшэдые сүлөөлжэ, жэлдээ 809 мянган түхэриг алмаха арга олгогдоо. Гэбэшье, штатно-сметнэ журам эбдэхэ ябадал мүнөө хүрэтэр усадхагдаагүй. Жэшээнь, 1955 ондо эмхи зургаанууд ба предприятинуудта штадhаа гадуур 380 хүнэй хүдэлмэрилжэ байhые, 156 хүнэй дээшэлүүлэгдэhэн салин хүлhэ абажа байhые финансова организуд элирүүлhэн байна. Финансова организуудай шалгажа үзэхэдэ, Ой модоной министерствын предприятинуудта энэ талаар ехэ хазагайруулганууд элирүүлэгдээ. Онохойн модоной комбинадта тогтоогдоhон тооhоо гадуур 30 хүн хүдэлмэрилжэ, hара бүри 14.040 түхэриг салин хүлhэ абажа байгаа. Шулуутайн, Итанцын леспромхозуудай ОРС-нуудта лимидhээ гадуур 36 харуулшаниие хүдэлгэжэ, 114 мянган түхэриг хуули бусаар гаргашалагдаhан байха юм.

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай директор нүхэр Красевта ехэ эрилтэ хэхээр байна. Тэрэнэй харюусалгагүй байhанай гэмээр тогтоогдоhон лимидhээ гадуур 1955 ондо албан-захиргаанайнь газарта 26 хүн хүдэлжэ, hара бүри 14.424 түхэриг салин хүлhэ абажа байба. Заводой сметын мүнгөөр квартирна 45 телефоной түлөө мүнгэн түлэгдэhэн байгаа. Завод хамта дээрээ 254 мянган түхэриг хуули бусаар гаргашалаа.

Мяха-консервын комбинадай директор нүхэр Красев, Бурпромсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Еременко, «Забайкаллес» комбинадай начальник нүхэр Афанасенко штатно-сметнэ журамые эбдэдэг ябадал гүйсэд усадхахын тула шанга хэмжээ абаха, саашадаа иимэ ябадал гаргахагүй ёhотой.

Аймагуудай болон городуудай бюджет

Аймагууд ба городуудай бюджет Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табигдана. Энэ бюджет гарашын ба орошын талаар 217 миллион 605 мянга 800 түхэриг гэхэ гү, али 1955 онойхиhоо 22 миллион 219 мянган түхэригөөр ехэ байна. Гадна, энэ бюджедhээ үлэhэн 7 миллион 800 мянган түхэриг удаадахи жэлдэ дамжан орохо юм. Аймагууд ба городуудай бюджедээр хараалагдаhан энэ мүнгэн зөөриин ехэнхи хубинь гэхэ гү ,али 80 үлүүтэй процентнь социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта элсүүлэгдэжэ, hургуулинууд, хүүгэдэй садууд, клубууд, библиотекэнүүд, больницанууд, поликлиникэнүүд болон бусадта хэрэглэгдэхэ байна.

Аймагууд ба городуудай бюджет иимэ хэмжээтэйгээр Верховно Соведэй баталалгада табигдана:

Байкало-Кударын	4586,5	мян.	түх.
Баргажанай	7288,1	«	«
Баунтын	4955,4	«	«
Бичурын	7637,8	«	«
Зэдын	4706,6	«	«
Яруунын	5758,6	«	«
Заиграйн	11632,8	«	«
Закаменай	4811,4	«	«
Иволгын	5500,3	«	«
Кабанскын	6765,7	«	«
Хэжэнгын	5016,9	«	«
Кударын	4814,7	«	«
Курумканай	5535,1	«	«
Кяхтын	9989,5	«	«
Мухаршэбэрэй	7619,7	«	«
Ахын	2100,1	«	«
Прибайкальска	5823,7	«	«
Хойто-Байгалай	5530,6	«	«
Сэлэнгын	9608,9	«	«
Тарбагатайн	5171,5	«	«
Торинн	4533,8	«	«
Түнхэнэй	7608,9	«	«
Хоринн	6232,5	«	«
Бабушкин город	2742,0	«	«
Городок город	6828,5	«	«
Улан-Удэ город	64853,2	«	«

Оперативна мэдээнэй ёhоор, 1955 ондо аймагууд ба городуудай бюджет орошын талаар 99,1 процент дүүргэгдэhэн байна. Республикын 26 аймагууд ба городуудай 9 аймгорсоведүүд бюджедээ орошын талаар үлүүлэн дүүргээ. Бюджедээ орошын талаар гүйсэдхэлгэдөө иимэ аймагууд илангаяа hайн үрэ дүн түйлаа гэбэл: Зэдын аймаг — 116 процент, Тарбагатайн — 115, Хэжэнгын — 113, Мухаршэбэрэй — 108, Хойто-Байгалай — 107, Түнхэнэй—105 процент. Тиихэтэй хамта, ажалшадай депутадуудай зарим аймагай ба городской Соведүүд, тэдэнэй финансова таhагууд бюджедээ орошын талаар дүүргээгүй, мүнгэн зөөри элсүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа хүсэд хандуулаагүй байна. Иимэ аймагуудай тоодо бюджедээ орошын талаар 73 процент дүүргэhэн Ахын аймаг, 82 процент дүүргэhэн Закаменай, 90 процент дүүргэhэн Прибайкальска, 94 процент дүүргэhэн Баунтын, Курумканай, Сэлэнгын, 96 процент дүүргэhэн Баргажанай аймаг ороно.

Нютагай мэдэлэй ажахын организацинуудай үйлэдбэриингөө ба финансова түсэбүүдээ дүүргэхын хойноhоо зарим аймгүйсэдкомууд хиналта хангалтагүйгөөр табина, тэрэнэй эсэстэ Хоринн, Торинн, Хэжэнгын, Курумканай, Кударын, Яруунын аймагуудай промкомбинадууд 1955 ондо мүнгэн зөөри элсүүлхэ ба бюджедтэ мүнгэн зөөри оруулха түсэбөө дүүргээгүй, өөhэдынгөө эрьесын мүнгэн зөөриие дутааhан байха юм.

Предприятинуудай финансово-ажахын ажал-ябуулгадахи дутагдалнуудые усадхаха

Министерствонууд, зургаанууд ба финансова организуд предприятинуудай финансова ажахын ажал-ябуулгые үшөөл hулаар хинана гэжэ партиин Центральна Комитедэй июльскэ Пленум тэмдэглэhэн байна.

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлэн, КПСС-эй XX съездые угтуулан, республикын промышленна предприятинууд үйлэдбэриингөө үрэ дүнгүүдые яhала hайжаруулаа. Гүрэнэй нютагай болон кооперативна промышленностиин предприятинууд валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 14 миллион 560 мянган түхэригэй продукци үгөөд, продукциин өөрынь үные химдаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ даалгабаринуудаа үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо hурагүй hайнаар дүүргэжэ байна.

Тиихэтэй хамта, гүрэнэй түсэб дүүргэдэггүй, үйлэдбэриингөө экономическа үрэ дүнгүүдые hайжаруулхын түлөө хүсэд hайнаар тэмсэдэггүй предприятинууд бии байна. Голодоhо гаргаhанhаа, продукциин сортые дараhанhаа нилээд ехэ гээлтэ хоролто гарадаг зандаа.

БМАССР-эй Нютагай промышленностиин министерствын предприятинууд валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ даалгабарие 103,4 процент дүүргээ. Гэхэтэй хамта, энэ hайн үрэ дүн түйлагдабашье, зарим предприятинуудынь муугаар хүдэлмэрилнэ. Энэ министерствын 20 аймгорпромкомбинадуудай 9-ниинь валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй, тиигэжэ тэдэнэр 2 миллион 328 мянган түхэригэй продукци дутуугаар гаргаhан байна.

Бүхы дээрээ аймагуудай промышленность валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые оройдоол 90,6 процент дүүргээ. Номенклатурын ба тогтоогдоhон ассортиментын талаар продукци гаргаха түсэбөө дүүргэдэггүй ябадал эндэхи предприятинуудай хүдэлмэриин ехэхэн дутагдал болоно. Нютагай ба кооперативна промышленностиин 1955 ондо гаргаха гэжэ хараалhан 120 зүйлэй продукциhаа оройдоо 52 зүйлэй продукци гаргагдаа. Тиихэдээ гол түлэб нютагай түүхэй эдээр хэгдэхэ продукцинуудай талаар ассортиментын түсэб дутамагаар дүүргэгдээ.

Ажалаа хангалтагүйгөөр эмхидхэhэнэй, түхеэрэлтэ ба механизмуудаа муугаар ашаглаhанай эсэстэ олохон аймпромкомбинадууд ба олзоборилгын артельнүүд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ химдаруулха түсэбөө дүүргэнэгүй, жэл бүри ехэ гарзада ороно. 1955 оной миин 9 hарын турша соо 9 аймпромкомбинадууд ба 6 олзоборилгын артельнүүд 563 мянган түхэригэй гарзада ороо.

Зургаадахи табанжэлдэ промышленностьда мэргэжүүлгэ ба хамжан үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ хэрэгтэй гэжэ 1956—1960 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проект соо сэхэ заагдана. Тиимэhээ БМАССР-эй Нютагай промышленностиин министерство, Бурмонпромсоведэй правлени болбол томодхохо, механизацилха, мэргэжүүлхэ ба продукци гаргалгые дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл бии болгохын тула предприятинуудые саашадань нэгэдүүлхэ арга боломжые бүри наринаар хаража үзэхэ ёhотой.

Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын предприятинууд хүдэлмэреэ удаанаар шэнэдхэн табина. Тус министерствын предприятинууд валовой продукци гаргаха түсэбөө дүүргэхын түлөө хубхай оролдоод лэ, номенклатурын ба ассортиментын талаар продукци гаргаха түсэбөө жэл бүри таhалдуулна.

Нютагай түүхэй эд тон хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ. Овощной консерв, маринованно томат, баклажанай үрэhэн, элдэб янзын борщ гэхэ мэтын зүйлнүүд ондоо область болон республиканууднhаа мүнөө хүрэтэр асарагдадаг зандаа. Эдэ продуктнууд республика дотор 1954 онойхидо орходоо 1955 ондо багаар гаргагдаhан байна.

Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын хүтэлбэрилэгшэдэй (нүхэд Власов, Воробьев) харюусалгагүй байhанай гэмээр зарим предприятинууд муу шанартай продукци гаргажа, гүрэндэ ехэ гарза хэнэ. Жэшээлхэдэ, загаhа шанар муутайгаар дабhалhанай, хадагалhанай эсэстэ Корсаковска загаhанай заводто 2,5 тонно үлүүтэй дабhалhан ба сонгооhон омоли гутаагдажа, гүрэндэ 38 мянган түхэригэй гарза хэгдээ.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолой ёhоор, БМАССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын абаhан хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэлгын ябаса тухай министр нүхэр Власовай тоосоо байгша оной январь соо шагнажа, министерство хараалhан хэмжээ-ябуулгануудаа хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байна гэжэ заагаад, хүдэлмэриингөө дутагдалнуудые богонихон болзор соо усадхаха гэжэ уялгалhан байна.

1955 ондо гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаагаар эд бараа худалдалга нилээд ехэ болоо. Гансахан гүрэнэй худалдаа наймаагаар 1954 онойхидо орходоо 4 миллион 213 мянган түхэригэй эд бараан үлүү ехээр худалдагдаhан байха юм. Хүдөөгэй эд хэрэглэгшэдтэ 1954 онойхидо орходоо 56 миллион 674 мянган түхэригэй эд бараан ехээр худалдагдаа.

Гэхэтэй хамта, худалдаа наймаанай организацинууд үшөөл хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилhэн зандаа. 1955 ондо БМАССР-эй Худалдаа наймаанай министерство эд бараа худалдаха түсэбөө оройдоо 96,3 процент дүүргээ. Худалдаа наймаанай организацинууд эд бараа хүсэд абаагүй, централизованно бэшэ бэлэдхэлгые hулаар бэелүүлээ, тиигэжэ хүн зондо 6 миллион 114 мянган түхэригэй эд бараа дутуугаар үгэhэн байна.

Материальна эд бараа болон мүнгэн зөөри ехээр урихэ ба хулгайлха ябадал гарадаг зандаа. Гансахан 1955 ондо 80 иимэ ушар үзэгдэhэн байна. Мүнөө үедэ 601 мянган түхэриг мүнгэн үри хэhэн хүнүүдhээ бусаагдан абтаагүй байна.

БМАССР-эй Худалдаа наймаанай министерство ба тэрэнэй министр нүхэр Данилов нютагуудтахи худалдаа наймаанай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табиха, худалдаа наймаа эмхидхэлгэдэхи ехэ дутагдалнуудые усадхаха бодото хэмжээ абаха ёhотой.

1956 ондо капитальна вложенидэ мүнгэн зөөри оруулга нилээд ехэ болохо юм. Капитальна вложениин мүнгэ зөөри ашаглалгые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, барилгын арга дүршэлые hайжаруулха, барилгын болзор богонидхохо ба үныень химдаруулха гэhэн эрилтэ парти, правительство барилгашадай урда табина. Гэхэтэй хамта, энэ эрилтые манай барилгашад дүүргэнэгүй.

«Бурмонголстрой» трест хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ гэжэ БМАССР-эй Верховно Соведэй энээнэй урда тээхи сесси дээрэ тэмдэглэгдээ hэн. Гэбэшье, энэ трест барилгынгаа программые дүүргэдэггүй зандаа, үйлэдбэриин хүсэнүүдые ба гэр байрын фондые ашаглалгада оруулха түсэбөө дүүргэнэгүй. Гансахан 1955 ондо трестын мүнгэ зөөри hомололгодо 2 миллион үлүүтэй түхэриг оруулагдаhан байгаа. Гадна, трест башенна кран, экскаватор, раствор худхаха машина, штукатурка хэхэ, шэрдэхэ агрегат гэхэ мэтын механизмуудаар яhала хангагданхай. Гэхэ зуура, хүдэлмэреэ буруугаар эмхидхэhэнэйнь гэмээр механизмуудынь hаатана, тиихэдэнь хүдэлмэринүүд үсөөн бэшэ ушарта гараар хэгдэнэ. Олон гэр байранууд ехэ дутагдалтайгаар ашаглалгада үгтэнэ, тиигээд тэдэ заримдаа хэдэн hарын турша соо заhагдадаг байна. Тиимэhээ трест хэдэн жэлэй туршада ажахынгаа жэлые 2 миллион үлүүтэй түхэригэй гарзатайгаар үнгэргэнэ. Трестын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Смыслов ба Пыриков трестынгээ хэрэг ажалые гүнзэгыгөөр хаража үзөөд, 1956 ондо барилгынгаа программые дүүргэхэ уялгатай.

Министерствонууд ба управленинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд предприятинуудай директорнүүдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, мүнгэн зөөриие ашаггүйгөөр гаргашалhан ушар бүхэнэй түлөө тэдээндэ шанга эрилтэ хэхэ ёhотой.

hайнаар табигдаhан үйлэдбэриин ба финансова түсэблэлгэ хадаа предприятинуудай финансово-ажахын ажал-ябуулгые зүбөөр эмхидхэлгэдэ шухала удхашанартай. Гэхэтэй хамта, зарим министерствонууд ба управленинууд энэ асуудалда анхаралаа хүсэд хандуулнагүй. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха, үйлэдбэри ба финансые наринаар түсэблэхэ шухала.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проект соо табигдаhан зорилгонуудай ёhоор, финансово-банковска организуд промышленностиин, барилгын, худалдаа наймаанай организацинуудай ба арадай ажахын бусад hалбариин хүдэлмэриие мүнгэ зөөриин талаар хиналтаяа шангадхаха ёhотой.

Республикын Финансын министерство болон тэрэнэй нютагуудтахи организуд БМАССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси дээрэ тэмдэглэгдэhэн хүдэлмэриингөө дутагдалнуудые үшөө гүйсэд усадхаагүй. Бухгалтерскэ тоосоон ба предприятинуудай балансые экономическа талаарнь шэнжэлхэ хүдэлмэреэ hулаар ябуулдаг ушар хадаа финансова организуудай хүдэлмэридэхи ехэхэн дутагдалнуудай нэгэн болоно. Ажахын организацинуудай хүдэлмэриие шалгаха зуураа, продукциин өөрынь үные, барилгын үные химдаруулгада, гүрэнэй мүнгэн зөөриие арьбалалтын гуримые наринаар сахилгада ба бусадта үшөөл анхаралаа багаар хандуулдаг зандаа. Эдэ ехэ дутагдалнуудаа түргэнөөр усадхахын тула республикын Финансын министерство шууд хэмжээ абаха байна.

Манай республикын энэ жэлэй гүрэнэй бюджет урда жэлнүүдэй бюджедүүдтэ орходоо нилээд ехэ болоо, тэрэ хадаа арадай ажахын түсэбөөр хараалагдаhан хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэлгэ мүнгэн зөөреэр гүйсэд хангаха байна гэжэ дээрэ хэлэгдээ hэн. Гүрэнэй бюджедые амжалтатайгаар дүүргэлтэ хадаа министерствонууд, управленинүүд ба зургаануудай, ажалшадай депутадуудай аймагай, городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудай, предприятинууд, ажахын организацинууд болон финансова организуудай эмхидхэлэйнгээ хүдэлмэри шангадхахые эринэ. 1956 ондо арадай ажахын ба культурын бүхы hалбариие саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр, бүхы советскэ арадтаяа хамта манай республикын ажалшадай ехэ амжалта түйлаха байhаниинь, арадай ажахын түсэбые, зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй гүрэнэй бюджедые амжалтатайгаар дүүргэхэ байhаниинь лабтай.

Манай республика дотор

Съездын нээгдэтэр — хоёр һарын түсэб

Модо хюрөөдэлгын цех Улан-Удын модоной заводой түрүү цехүүдэй тоодо оролсодог юм. Энэ цехын коллектив үнгэрһэн жэлдэ түсэбһөө гадуур 20 мянган кубометр модо хюрөөдөө һэн. Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө темпээ бүри түргэдхэжэ байна.

Январь, февраль һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид, партиин XX съездын нээгдэтэр дүүргэхэ гэһэн дэшэлүүлэгдэһэн уялгаяа цехын хүдэлмэришэд амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Эдэнэр январь һарынгаа нэгэдэхи декадын даалгабариие 125 процент дүүргэд, хоёрдохи декадада мүн лэ бага бэшэ амжалта туйлаба. В. Никифоров, И. Павлов, Г. Щукин, А. Варфоломеев гэгшэдэй бригадын гэшүүд даалгабаряа үдэр бүри 150 процент дүүргэнэ.

Цехын коллектив заводойнгоо бухы хүдэлмэришэдтэй адли зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектые бүрин һайшаагаа.

Ф. Тюрюханов.

Культбазада концерт болобо

Хэжэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Дундада гэжэ нютагтаахи культбаза һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэндэ лекци, хөөрэлдөөнүүд саг үргэлжэ үнгэргэгдэнэ, кино, зүжэг табигдана. Библиотекарь Б. Д. Буянтуев культбазада һонирхолтой номуудые абаашажа үгэдэг, хамтын уншалга үнгэргэдэг юм. Мүнөө Ж. Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ номые малшад уншажа байна.

Б. Бальжинимаева.

Түрэлхидэй үүсхэл

Зэдын аймагай Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд тэндэхи эхин һургуулида ехэ туһа хүргэнэ. Һуралсалай ерэхэ жэлдэ бэлэдхэл болгон тэдэнэр түлее бэлэдхэжэ, һургуулиин газаа зөөжэ үгэбэ.

Тэрэшэлэн түрэлхидэй хүсөөр һургуулиин байшангые нэльбэн заһабарилга мартын 15 хүрэтэр дүүргэгдэхэ юм. Ургамалнуудые тариха һургуули шадарай һуралсалай-туршалгын талмайе үргэдхэн хоройлхо гэжэ хүүгэдэй түрэлхид шиидэбэ.

Мүн колхозой правлени хүүгэдэй дархалжа һураха тусхай мастерской бэлэдхүүлжэ үгөө. Тэрэниие түрэлхид — колхозниигууд хэрэгтэй зүйлнүүдээрнь хангаба.

Ц. Сагалеев.

Мүрысөөндэ илажа гараба

КПСС-эй XX съездэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, республикымнай киногой түрүү хүдэлмэрилэгшэд зарим тэды амжалта туйлажа байна. Үнгэрэгшэ жэлэй дүрбэдэхи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр Хоринн, Мухаршэбэрэй ба Хэжэнгын аймагуудай киномеханигууд эрхим һайн амжалта туйлаба.

Хоринн аймагай культурын таһаг киносеанснуудые харуулха түсэбөө 151% дүүргэбэ. Мухаршэбэрэй аймагай культурын таһаг киносеанснуудые харуулха түсэбөө 128%, Хэжэнгын аймагай культурын таһаг — 113% дүүргэбэ. Городой киносетиин дунда Улан-Удын кинотеатр «Прогресс» амжалта туйлаа.

Культурын таһагуудай киносетьнүүдэй болон городуудай кинотеатрнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хараһа үзөөд, Культурын министерство болон культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком Хоринн аймагай культурын таһагые социалистическэ мүрысөөндэ илаһан эдэрэ тоолоод, түрүүн тэрэнэй барижа байһан дамжуулгын улаан тугые өертэнь үлөөхэтээ хамта 1500 түхэриг мүнгэн шан барюулба. Мухаршэбэрэй аймагай культурын таһагта 2000 түхэриг, Хэжэнгын аймагай культурын таһагта 1000 түхэриг шан үгтэбэ. Баргажанай, Зэдын, Кабанскын аймагуудай культурын таһагуудай һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдэбэ. 50 киномеханигууд хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаба. Городой киносетиин дунда кинотеатр «Прогресс» түрүү һуурида гараба. Тэрэ хадаа дамжуулгын улаан тугые өөртөө үлээгээд, 3000 түхэриг мүнгэн шанда хүртэбэ.

Н. Левский.

Малшадта анхарал

Кяхтын аймагай Ехэ-Нугын сельсоведэй сесси һаяхан болобо. Энэ сесси дээрэ «Малшадай дунда хүдалдаа наймаа үргэнөөр эмхидхэхэ» гэһэн асуудалаар сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Цыренжаповай элидхэл зүбшэн хэлэлдэбэ.

1955 ондо эд бараанай эрьесын түсэб, илангаяа хүдөө ажахын продуктнуудые тушаалга болон худалдан абаха түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ. Мүн колхозниигуудые эд бараагаар хангалга һайжараа гэжэ нүхэр Цыренжапов тэмдэглэбэ.

Элидхэлэй һүүлдэ депутадууд нүхэд Санжиев, Ламожапов гэгшэд сельпогой хүдэлмэриин дутагдалнуудые шүүмжэлбэ. Илангаяа хололын ферме, гүүртэнүүдтэ худалдаа наймаа муугаар эмхидхэгдэнэ. Мүн сельпогой хүтэлбэрилэгшэд пайщигуудайнгаа урда тоосоо хэдэгүй ба тэдэниие шухала эд бараагаар хангадаггүй байһаниинь элирүүлэгдээ

К. Данилин.

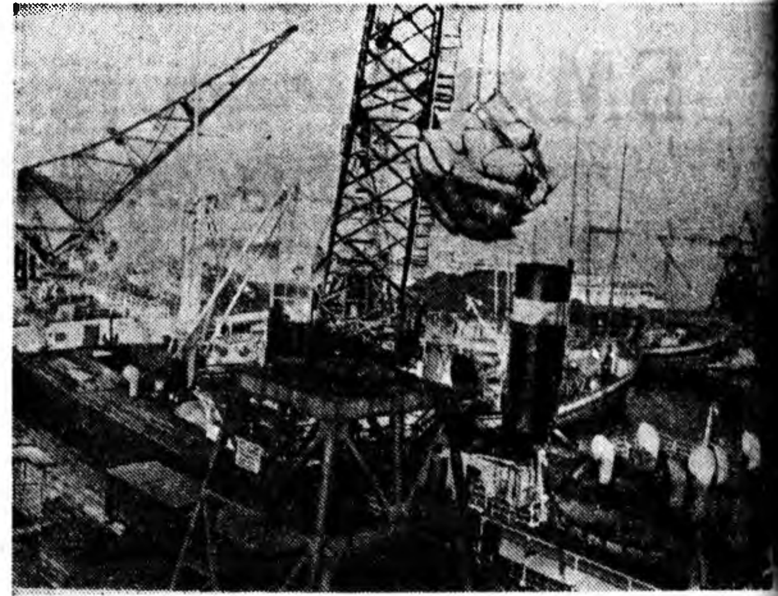

Одесса. Далайн худалдаа наймаанай портдо Бирмын столица — ...
«Тарас Шевченко» гэжэ пароход ерээ. Тус пароход 6.870 тонно, тэрэ тоод...
премьер-министр У Нугай советскэ арадта бэлэг үгэһэн 200 тонно р...
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Тарас Шевченко» гэжэ пароходһоо ашаа буулгажа б...
ТАСС-эй фотохроник...

Мухаршэбэрэй аймагта

Суулгын МТС-эй токарь комсомолец Тогмит Очиров хүдөө ажахын машина заһабарилга дээрэ үдэрэйнгөө нормые 230 процент хүрэтэр дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь Т. Очиров.
И. Денисовэй фото.

Колхозой түрүү бригада

Ново-Заганска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай № 2 бригада ажахын хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэдэг түрүү бригадануудай нэгэн юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус бригадынхид хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэжэ, муу бэшэ ургаса хуряагаа.

Бригадынхид энэ жэлэй тарилгада эрхимээр бэлэдхэжэ, орооһото культурануудай гектар бүриһөө 11 центнер ургаса хуряаха уялга абанхай.

Мүнөө бригадын гэшүүд үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууды үнгэргэжэ байна. Тэдэнэр кукурузын болон бусад культурануудай полинууд дээрэ саһа тогтооно, үнэһэ, шэбуунай аргал болон наг шэбхэ гаргана.

Түрүү сельпо

Сутайн сельпо 1955 ондо эд бараа худалдаха түсэбөө 105 процент дүүргэһэн байна. Тус сельпогой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Д. О. Батуев үүсхэлтэй ба оролдосотой хүтэлбэрилэгшэ юм. Энэ нүхэрэй оролдолгын ашаар холын фермэ болон отаранууда нүүдэл наймаа эмхидхэгдэнэ. Илангаяа сельпогой наймаалагша нүхэр Д. Балсанов даа һан ажалдаа харюусалгатайгаар хандана.

Суулгын механизаторнуудай амжалта

Воронежско областиин ба Ехэ-Кударын МТС-эй механизаторнуудай хандалгануудые эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсээд, Суулгын МТС-эй механизаторнууд 1956 оной хабарай тарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаха гэжэ шиидэб. Тиин, механизаторнууд КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ трактор машинануудайнгаа заһабарилгые болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абаа.

Тракторнуудые узловой аргаар заһабарилха зуураа, заһабарилгаша үдэрэйнгөө даалгабари үлүүлэн дүүргэнэ. Нүхэд Ласточкинай, Шадринай, Ковалевой болон бусадай узелнуудай хабсаргагшад даалгабаряа 140 процент хүрэтэр дүүргэжэ байна.

Уранзохёолшотой уулзалга

Һаяхан Никольск тосхоной ажалшад Москва городһоо айлшаар ерэһэн, нютагайнгаа хүбүүн — уранзохёолшо Илья Черневтэй уулзаба.

Уранзохёолшо И. Чернев «Түрэл тосхоной түүхэ» («Летопись родного села») гэжэ номойнгоо яажа бэшэгдэһэн тухай нютагайхидтаа хөөрэжэ үгөө. Уулзалгада энэ номой олон геройнууд хабаадалсаа.

Б. Дымбрылов.

Түрэлхи бурят-монгол литературна хэлые улам саашадань хүгжөөхэ

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын саг үргэлжын туһаламжаар манай бурят-монгол арад түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалистическэ соёл культуратаа хүгжөөн дэбжэжэ байна.

Ямаршье арадай национальна культурын улам саашаа хүгжэлтэдэнь тэрэнэй түрэлхи хэлэн тон ехэ удхашанартай байдаг.

Манай бурят-монгол түрэлхи литературна хэлэ бэшэгтэ, һуралсалда, мүн энэнэй саашадаа хүгжэхэ ябадалда горьтойхон дутуу дундануудые бии байна гэжэ Сэлэнгын аймагай жэшээ дээрэһээ хэлэхэдэ болоно.

Бурят-монгол литературна хэлэнэй үндэһэн гол һууринь болгогдохо хори бурядай диалект абтаһан байгаа. Ушар иимэһээ, манай республикын зарим урда аймагуудта, жэшээлхэдэ, Кяхтын, Зэдын, Кударын, Торнин ба Сэлэнгын аймагуудай зарим нэгэ нютагуудта «һ» үзэгэй орондо «С» хэлэдэг дээрэһээ, түрэлхи бурят-монгол литературна хэлэ бэшэгтэ һуралсаха ябадала ниилэдэгүй хүндэ ушарнууд тохёолдодог юм. Иимэ ушарнууд хэлэ бэшэгые хүгжөөхэ хэрэгые зохёохо хүртэр манай республикын дээдэ зургаануудта мэдээтэйл ёһотой, тэдэ энэ асуудалаар ниилэнгэ зүбшөөлгэ ехэ хүдэлмэри ябуулагдадаггүй байхань гайхалтай.

Зүгөөр ехэ наһатанай дунда түрэлхи литературна хэлэ бэшэгтэ һуралсал жэл бүри ёһо тэдыгээр үнгэргэгдэдэг. Жэшээнь, хүдөө нютагуудаар багашулай һургуулиин эхилхэ үеһөө (сентябрь, октябрь һарануудта) ехэ наһатанай түрэлхи хэлэндэ һуралсаха кружогууд эндэ тэндэ нээгдэдэг. Энэ кружогуудта ямар хүдэлмэри, юун хэгдэдэг бэ гэжэ ехэ мэдэгдэдэггүй. Баһал хабар һургуулиин дүүрэхэ үедэ, үнөөх кружогуудта ном уэзэлгэ дүүрэһэн дээрэ тоологдожо, аймагай гэгээрэлэй таһаг, сомоной Соведүүд ехэ наһатанда «ном зааһан» зонуудта хэн хэды хүнүүдые номдо һургаа гээд, һургаһан хүн бүхэнэйнь түлөө 100 түхэриг түлэдэг. Тэдэ ерэхэ намараа харахадашни үнгэрһэн хабар түрэлхи хэлэ бэшэгые «шудалжа гараһан» хүнүүд мүн тэрэ кружогто «номоо» дахин үзэжэ эхилдэг. Түрэлхи литературна хэлэ бэшэгээ саашадаа хүгжөөхэ ябадалда уранзохёолшод, комсомолорнууд, артистнууд болон культурын бусад хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой. Энэ хэрэгтэ дутуу дунданууд олон. Уранзохёолшод шэнэ шэнэ номуудые бэшэжэ байдаг. Тэдэ эдэнэр үргэн арад зонтой, уншагшадаараа нарин нягта холбоо барисаа байгуулаагүй, уншагшадтаяа уулзалга, хөөрэлдөөн үсөөн хэдэг, конференцинүүдые үнгэргэдэггүй шахуу. Тэдэнэй номуудые үргэн олон зон һайн мэдэдэггүй. Радиогоорше тусхай литературна дамжуулгануud бурятмонгол хэлэн дээрэ ехэ хомор хэгдэдэг. Радиогоор ехэнхидэ «һүүлэй мэдээсэлнүүдые» дамжуулаад лэ дүүргэдэг. Композиторнууд шэнэ дуунуудые үсөөнөөр зохёодог.

Ушар иимэһээ, хүдөөдэ, колхозой клубуудаар удхашанараараа ойлгогдохогүй, ёохорын хушаарһан дуунууд дуулагдаһаар. Жэшээлхэдэ: осо-осо-авиахим, эс-эс-эс-эрэй обороно яас г. м.

Һургуулиин багшанар, илангаяа түрэлхи хэлэнэй багшанар, номоо урогтоо заахаһаа бэшэ, бурят-монгол литературна хэлые үргэн ниитэ зондо ойлгуулха талаар ехэшье оролдого гаргадаггүй. Манай аймагта, цонгоол сартуулай диалектэй нютагуудта багшанар урогтоо «һ»-гаар хэлүүлжэ һургаха ябадалаа сахидаг байһаншье, үрэ балай гаранагүй.

Лекци ба элидхэлнүүд бурят-монгол хэлэн дээрэ тон үсөөн болодог. Али нэгэн болохоодоошье, тон хангалтагүй байдаг. Жэшээлхэдэ, Каргановичын нэрэмжэтэ колхозой клубта Бурят-Монголой Республиканска лекционно бюрогой лектор нүхэр Бахабаев бурят-монгол хэлэн дээрэ «Улаcхоорондын байдал» гэһэн лекци хэһэн байна. Энэ нүхэр 35 минута соо хэлэн лекциеэ ехэнхинь иимэнүүд мэдүүлэлтнүүдээр хэлэһэн байна: «Нүүлын үедэ международно положениин напряжени һула болоһон байна... Энээндэ манай Советскэ Союзай правильно внешне политикын роль ехэ гээшэ... Атомно-водородно бомбые запретилха, обще вооружени сократилха...» г. м. Бурят хэлэ һайса мэдэдэггүй дээрэһээнь, нүхэр Бахабаевай лекци удхынгаашье талаар тон хангалтагүй ба хазагайранги байһан юм. Лекци шагнахаяа суглараһан колхозниигууд юушье ойлгожо ядаһан дээрэһээ һүүл тээшээ лекторэй хэлэһэниие бүришье шагнахаяа болишоһон юм.

Иимэ лекциие бурядшье, ородшье хүнэй ойлгохын аргагүй байһаниинь мэдээжэ. Зүгөөр, нүхэр Бахабаев өөрөө юу гэжэ хэлэһэнээ яажа ойлгоно гээшэб гэһэн асуудал гараха болоно. Энэ лектор гансашье манай эндэ бурядаар лекци хэлээ бэшэ байха ёһотой, тээд ондоо колхозуудаар нүхэр Бахабаевай лекциие хүнүүд яажа ойлгодог байгаа гээшэб? Хэрбээ нүхэр Бахабаев бурят-монгол литературна хэлэн дээрэ һайн хэлэжэ шадахагүй һаа, юундэ конспект бэшээд уншадаггүй гээшэб?

Мүнөө үедэ бурят-монгол түрэлхи литературна хэлэ бэшэгые саашадаа хүгжөөхэ хэрэгые хойшо татадаг ушарнууд үшөө олон бии. Зарим нэгэ колхозой хүтэлбэрилхы нүхэдүүд бурят зоной дунда үгэ хэлэхэдээ түрэлхи литературна хэлэ хэрэглэдэггүй. Бурят-монгол түрэлхи литературна хэлэ бэшэгые хүгжөөлгэ хангалтатай ехэ хүн аргагүй байна. 1953 оной январь һарада бурят-монгол хэлэнэй асуудалнуудаар болоһон научна конференциин абаһан ехэ удхашанартай шиидхэбэринүүд хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. Манай бурят-монгол хэлэнэй талаар хүдэлдэг научна болон хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энэ дутагдалнуудые зорилгонуудые ехэ дутагдалтайгаар дүүргэнэ гэжэ һанамаар байна.

Б. Цыбендоржиев.

Ново-Селенгинск.

Урда Вьетнамда амяраа һунгалта хэхээ байн... эсэргүүсэн буруушаалгын митинг Ханойдо бол...

ХАНОЙ, январиин 30. (ТАСС). Урда Вьетнамай учредительнэ суглаан гэдэгтэ амяраа һунгалта хэхэ гэжэ Нго Динь Дьемэй бүлэгүүдэй оролдожо байһанда эсэргүүсэн буруушаалгын ехэ митинг январиин 29-дэ Ханойдо болоо. Тэрээндэ 30 мянган хүн хабаадаа.

«Урда Вьетнамда амяраа һунгалта хэлтые бидэнэр эсэргүүсэн буруушаанабди!», «Урда Вьетнамда концлагерьнуудые үгы болгое!», «Женевскэ хэлсээнүүдые хүсэдөөр бэелүүлхын түлөө шууд тэмсэхэбди!» гэһэн бэшэгүүдтэй плакадууд болон лозунгнуудые бариһан демонстрантнуудай колонно нууд митингын эхилхын бүри урда тэр городской театрын үмэнэхи талмай дээрэ сугларжа эхилээ.

Оронние хоёр хуби болоһон зандань үлөөхэ зорилгоор американскуудай болон Нго Динь Дьемэй бүлэгэй хэжэ байһан мэхэ гохонуудта эсэргүү, Индо-Хитад тушаа Женевэдэ түйлагдаһан хэлсээнэй ёһоор ороноо түргэнөөр нэгэдүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан патриоднууды мүрдэхэ, хэлмэгдүүлхэ ёһо гуримда эсэргүү шууд сэхэ буруушаалгануудые ми... тинг дээрэ үгэ хэлэгшэд ... мэдүүлээ.

Митингдэ хабаадагшад ... гаар резолюци батлан а... хайлбал, тэрээн соонь ... дэнэ: американецуудай ... урдавьетнамска засагаарх... лэдхэжэ байһан һунгалта ... хэлсээнүүдые бүдүүлигээр ... гадна, ороной хоёр хуби ... баараад байлгые зандань ... Урда Вьетнамые США-гэй ... ба сэрэгэй база болгохо, ... Урда талын хооронд... хурсадуулха ба шэнэ дай ... гэдэ туһалха зорилготой ...

Урда Вьетнамда амяра... та хэхэ гэһэн болошогүй ... дэнэр эрид шууд эсэргүү... шаанабди, мүн Женевскэ ... дые наринаар дүүргэхые... Вьетнам дотор бүгэдэнь... тэ һунгалтаа бэлэдхэжэ ... ДРВ-гэй правительствота... тативна конференци үнгэ... лада делегадуудые эльгэ... да Вьетнамай засагаархи... нэбди гэжэ резолюци соо... лэгдэнэ.

Советскэ Союзда аяншалһан тухай... Иранска парламентска делегацие... толгойлогшо иигэжэ мэдүүлнэ

ТЕГЕРАН, январиин 30. (ТАСС). СССР-тэ айлшалаад бусаһан Иранай парламентска делегациие толгойлогшо сенатор Саед делегациин аяншалга тухай үсэгэлдэр сенадай заседани дээрэ элидхэл хээ.

СССР соогуур аяншалһан тухайгаа элидхэл соогоо дэлгэрэнгыгээр хэлэхэ зуураа, делегациин гэшүүдэй ябаһан лэ газарта тэдэниие тон халуунаар угтадаг байгаа гэжэ Саед тэмдэглэээ.

Багдадска хэлсээндэ оронойгоо ороһонһоо хойшо ирано-советскэ харилсаанай ямараар хүгжэжэ байһан тухай хэлэхэ зуураа, «правительство, премьер-министр Ала болон гадаадын хэрэгүүдэй министр Ардалан хадаа үгээ ойлголсоогүй ябадалые зайсуулхын тулада шухала хэмжээнүүдые абаха, мүн хани ... хүршэ ёһоор ажабайхын ... ветскэ Союзтай үгээ ... болохо ба хүршэ ёһоной ... бэхижүүлхэ хэрэгтэ ... дуулха бээ» гэжэ найда... тухайгаа тэрэ элишэлэн ...

Советскэ гурбан ... (Азербайджан, Узбекистан ... менистан) «наукын, техни... кусствын талаар дэбжэлт... эрмэлзэлэн ехэ оролдо... энэ замдаа һайн үрэ дүн ...

Советскэ Союзда «ажал ... ан ажана байдал һайжар... дэнэ һүури, эрдэм наука, ... ленюстиие болон культ... шадань хүгжөөхэ үндэһ... лодог» байһан ушарые ... һонирхоһон байнабди ... заагаа.

Италида газарай ба ажал хүдэлмэриин түлөө... хүдэлөөн үргэдэнэ

РИМ, январиин 29. (ТАСС). Газарай ба ажал хүдэлмэриин түлөө батрагууд болон хүдэлмэришэдэйшүүлэй хүдэлөөн Урда Италиин районуудта дэлгэрэжэ байна гэжэ прогрессивнэ хэблэл мэдээсэнэ. Матера провинцида энэ тэмсэл илангаяа ехэ далайсатайгаар хэгдэнэ. Ротонделледэ хэдэн зуун хүдэлмэригүйшүүл демонстраци хэжэ, ажал хүдэлмэри үгэхэ эрилтэ хээ; 16 хүниие, тэрэ тоодо ажалай нютагай палатын секретарь Стази гэгшые полициинхид арестовалһан байна. Ротонделледэхи хүдэлмэригүйшүүлэй байдал тон ехээр муудаһхай, городой мэр — христианска демократ Пальмьери пр... венна засагархидай ямар... жээ абадаггүй байһанда ... жэ байһанайнга тэмлэг ... дэн хоногой урда тэр тушаа... һан байна.

Мүн энэ провинциин ... хүдэлмэригүйшүүлэй ... болоо. Хүдэлмэригүйшүү... хүдэлмэри үгэхэ ба тарааш... да газар хубаарилха эрил... ажалшадай митингнууд ... лабрия, Катандзаро ба Та... винцинуудай олон һуури... нуудта болоһон байха ю...

Японо-американска харилсаанууд ту...

НЬЮ-ЙОРК, январиин 31. (ТАСС). Японо-американска «хамтаараа өөһэдыгөө хамгаалгын гаргашануудһ гэдэгэй (Японидохи американска сэрэгүүдые хангалгада зориулагдаха японско гаргашанууд —ред.) японско хубита тушаа Японинн ба Холбоото Штадуудай хоорондо хэлсээнэй баталагдаһан тухай мэдээсэл Токиодо мүнөөдэр толилогдоо гэжэ Юнайтед Пресс агентство дамжуулна.

Мэдээсэл дээрэһэ хаража үзэхэдэ, Холбоото Штадууд хадаа американска сэрэгүүдые хангалгада зориулагдаха японско гаргашые хороохые зүбшөөгөө. Энэ гаргашые бага болгуулхые Япони ... шо оролдодог байһан ю... Штадууд хадаа тус гаргаш... болгохо зүбшөөхэтэй ... өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэн... лан мүнгэ һомололго ... хыень Японийһоо эриһэ...

Баталагдаһан хэлсээ... американска сэрэгүүдые ... зориулагдаха гаргашануу... шэнэ зэбсэгжүүлгэдэ ... мологдохо мүнгэ зэөрни... шэнэгээр 1957 онһоо ... бүри хороогдохо байна.

Редактор Д. Л. Лоб...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59 пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00676. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак.